Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 146 — ՇԱԲԱԹ 27 ՅՈՒՆԻՍ 1884 — (Ն. Տ.) 9 ՅՈՒԼԻՍ — 16 ՐԱՄԱԶԱՆ 1301

ԳԱՅՄԱՆՔ

Ամանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուրուշ. երկու անգամի համար 2 զուրուշ է. աւելի անգամներու համար գայ ամ արկուութիւն կրնայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրաթի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Գալաթիա, Նորատունկեան խան։

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին։

{ كلوادا } درعلیه ده غلطه ده خانك نوردونكيان

غزته‌سی اداره‌سی

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	» »	100
»	»	Եռամսեայ	» »	50
»	»	Ամսական	» »	20
»	»	Հատով	» »	1
Գաւառաց	Համար	Տարեկան	» »	240
»	»	Վեցամսեայ	» »	120
»	»	Եռամսեայ	» »	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	»	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս զրկուած լրագրոց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹԻ 27 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐԳԻՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Բոլերան դժբախտաբար կը յառաջդիմէ։ Յիտալիա մնած լինելով, դէպ Արեւելք մի մեծ քայլ առած կրնայ համարուիլ։ Այսպէս ի դիրեւ կ'երեւնէ այն յոյս թէ սարսափելի ախտը կարելի պիտի լինէր սահմանափակել Թուրքիոյ մէջ։ Բայց ինչպէս տասն օր առաջ դիտել կուտայինք Շաբաթական Տեսութեան մը մէջ, առաջին վայրկենէն լաւ միջոցներ ձեռք չէին առնուած ի Թուրքիա։ Պահ մը թոյլ տրուած որ վարակեալ բնակիչներ ցրուին ամէն կողմ, և հաղորդակցութիւնք բաց մնացած էին Խէջ Թուրքիոյ և Մարմարայի պէս կարեւոր կեդրոնի մը, որ անընդհատ յարաբերութեան մէջ է Միջերկրական ծովու եղերայ հետ։ Ուրախալի և փոքր ինչ զարմանալի է որ այս անողոքամտ պարադայից մէջ Բարիզ դեռ զերծ կը մնայ Բոլերայէ։ բայց մարդկային ցեղին այս մեծագոյն թշնամին արդէն ուրիշ կողմերէ մեծ յառաջդիմութիւն քրած է։ Երբ ոտք դրած է իտալական հողին վրայ, ուր, երեկի հեռագրայ նայելով, մահեր պատահեր են ի Վերոնա և ի Սարաձիս, և մանաւոր հեռագրայ համեմատ, Սիկիլիոյ մէջ եւս Բոլերայէ բռնուողներ եղեր են։

Բատ երեւութեան, Բոլերային աճման միջոցը դեռ լրացած չէ։ Արագ և բազմատեսակ հաղորդակցութեանց արդի ժամանակին մէջ, Բարանդիներները բաւական անոր համար են համաճարակ ու տարափոխիկ ախտի մը դէմ, եթէ կրնայն, երկիրներու դիրքն և բնակչաց մաքրասիրութիւնը հնարաւոր թշնամի նուազման։ Իտալիային դուրս կան ուրիշ երկիրներ ալ, ուր սաստիկ տաք կը տիրէ և պիտի տիրէ ժամանակ մը, ուր քաղաքներն ու բնակիչները չեն փայլիր մաքրութեամբ, և որոց հետ շարունակ հաղորդակցութեան մէջ են Ֆրանսա և Իտալիա։ Զարմանք չէ եթէ այդպիսի երկիրներ հեղջեհոտ վարակին, մանաւանդ երբ ապահովապէս գիտենք թէ Թուլոնի Բոլերան չէ տեղական կոչուած մեղմ և գրէթէ անվնաս տեսակէն, ինչպէս պաշտօնական ազբիւրք, ժողովուրդը խաբելու եռանդեան մէջ իրարու հետ մրցելով, երբեմն ծանուցին. այլ բուն իսկ ասիական տարափոխիկ տեսակէն է, որ թէ՛ շուտով կը ծաւալի, և թէ՛ քիչ միջոցի մէջ կը սպանէ հիւանդները։

Հրամանաւ Վեհ. Սուլթանին, — որ միշտ հայրական հոգածութիւն մը ցուցած է իւր հպատակաց բարեկեցութեան համար, և մանաւոր խնամ տարած է երբ բնական մեծամեծ ազէտք եկած են երկրին վրայ, — միջոցներ ձեռք կ'առնուին մայրաքաղաքիս առողջական վիճակը բարւոքելու, և Բոլերայի վարակման դէմ պաշտպանելու համար։ Պէտք չէ մոռնալ թէ եգիպտական Բոլերայի միջոցին եղաւ ժամանակ մը որ վարակեալներ կային յիշեմք, և սակայն Կ. Պոլիս զերծ մնաց։ Ստոյգ է թէ յիշեալը բռնուողներ եղան երբ Բոլերան արդէն մնած էր իւր նուաղման միջոցի մէջ, և տարբեր հեռեւանք կրնար ստանալ եթէ այդ դէպք պատահէր Բոլերայի աճման միջոցին իսկ։ Բայց և այնպէս, ժողովուրդը կրնայ փոքր ի չատէ ապահովութիւն ունենալ այնպիսի միջոցներու ազդեցութեան վրայ, որք անցեալ տարի մեծ վանդէ մը ազատեցին զինք, և այս տարի եւս կրնան ազատել։ Առայժմ բաւ է հաստատել թէ ստ ի Կ. Պոլիս տրուաղ միջոցներ ի դործ դնելու պէտքն զգալի եղած չէ դեռ։ Օրինակի համար, Դասբմ վաշչայի բաց կրկանոցը փակելու պէս հիմնական միջոցի մը վրայ տակաւին չխորհուիր, թէև տարակոյս չունինք որ եթէ Բոլերան իւր արեւելեան ուղղութեան մէջ յարատեւելու յանդգնութիւն ունենայ, մեր քաղաքական իշխանութիւնք փութաջան և եռանդուն դործունէութեան պիտի ելլուն փորձ մը պիտի տան այնպիսի ուշադրութեամբ վակելով այդ բաց կրկանոցն, որ Բոլերան օր մը ծակ մ'իսկ չիարենայ դտնել անոր մէջ սպրդելու համար։ Շատեր ալ ունին զայս վստահութիւն մեր քաղաքային իշխանութեանց պատահական փութաջանութեան հաւանականութեան վրայ։ Բայց մեր խոնարհ կարծեօք, վերջին ժամու աճապարանքներէն միշտ նախամեծար պէտք է համարել ժամանակին հանդարտ դիտով և լաւ անօրինութեամբ ի դործ դրուած միջոցներն, երբ ճանչցուած է անոնց ստիպողական կարեւորութիւնն, և երբ անոնց օրէ օր յետաձգումը ցաւալի զանցառութիւն մ'է և ոչ այլ ինչ։

Բոլերայի վնասները բաղմադիմի են։ Բնաւ չվարակուող երկիրներու բաժինն է վարակեալց վնասներուն մասնակից լինել եթէ ոչ առողջական, դէթ դրամական, առեւտրական տեսութեամբ։ Առեւտրական յարաբերութեանց խանգարումն ու դադարումն, որք Բարանդիներու այժմեան դրութեան ակներեւ հետեւանք են, պատահելով այնպիսի ժամանակի մը մէջ ուր արդէն դատա կար գործառնութեանց սակաւութեան և ամլութեան դէմ, իրենց վնասն զգալի պիտի ընեն Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ եւս, թէև Բոլերան բնաւ չմտնէ Օսմ. հողը։ Մեծն Բրիտանիա, թէև ուրիշ ամէն երկրէ աւելի յարաբերութիւն կը տածէ ամէն երկրի հետ, միջոց կը դտնէ իւր վաճառականութեան կարեւորագոյն շահերն հաշուեցնելու հանրային առողջութեան օրինչ ընդհան կարեւոր շահուց հետ։ Նաւեր յորս չկան կամ չեն եղած Բոլերայէ բռնուողներ՝ չեն պարտաւորուիր սպասել Բարանդինայի կայարանաց մէջ ուրիշ նաւուց հետ որք մեկնուցած են առողջապահութեան կանոնաց դէմ։ Բժշկական խնամ քննութիւն մը և մաքրողական կարճատեւ ծխումներ բաւ կը համարուին «կանոնաւոր» նաւուց համար։ Եւ սակայն Անգլիա Բոլերայէ առաւել զերծ կը մնայ քան զմնացեալ, ուր կը տեսնենք թէ Բարանդինաներն ամենայն խոստութեամբ կը պահուին, ուր բաղուածք ի Ֆրանսայոյ՝ դժգոհելով Անգլիոյ «անհոգութենէն» կը դուշակեին անցեալ տարի թէ Անգլիա Եւրոպական երկիրներու մէջ առաջին պիտի լինէր համաճարակ պիտէն վարակուող։ Բայց Անգլիոյ մէջ ամենուրեք սքանչելի խնամք կը տարուին հանրային մաքրութեան, որ հոն նշանակութիւն ունեցող բառ մ'է։ Երկիրը ներքնապէս պաշտպանեալ է համաճարակ ու տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ, և կառավարութիւնը մեծ վախ չունի արտաքին յարձակումէ մը։ Մնաց որ, Անգլիացիք միայն համաճարակ ախտերու ժամանակ չէ որ կ'զգուշին իրենց հանրային ու ընտանեկան մաքրասիրութիւնէն և առողջապահական կանոնաց դուշաւոր դործադրութենէն։ Վեճադրութիւնը կը ցուցնեն թէ բնակչաց միջին կեանքն երկարագոյն է Անգլիա քան ուրիշ երկիրներ որք կիմայի, դրից, հողոյ և ջրոյ կողմէ շատ աւելի նպաստաւորուած են բնութենէն։ Կանոնաւոր ու մաքուր կեանք մը Անգլիոյ կուտայ զայդ գնահատելի առաւելութիւն։

ԻՌԼԱՆԴԱ

Եւրոպական լրագիրք կը խօսին Իռլանդացի հայրենասիրաց նորագոյն խորհրդոց ու շարժմանց վրայ։ Ի՞նչպէս պէտք է գործել Անգլիոյ դէմ, որպէս զի պարտաւորի ինքնօրինութիւն և ազգային խորհրդարան մը տալ Իռլանդացւոց։ — Այս է խնդիրը զոր լուծել կ'աշխատին Իռլանդացի հայրենասիրաց զանազան խմբերը։ Հարիւր ամենքն ալ ունին իւրեանց յատուկ գաղափարներ, և չեն հետեւիր միօրինակ ծրագրոյ մը գործադրման։ Խորհրդարանական կուսակցութիւնը բոլորովին տարբեր է Ուժանակի հուսակցութենէն, որոյ նորագոյն խորհուրդն է, կ'ըսուի, օգտագործիկի միջոցաւ ուժանակ գործածել Անգլիոյ դէմ։ Այժմ իւր վրայ ամենէն աւելի խօսել կուտայ Պ. Ճէյմս Ուդէֆէնս, երբեմն Ցէնիմանները գրելոց, որ Իռլանդացի հայրենասիրաց երիցագոյններէն մին է։ Ասոր ալ գաղափարն է եղեր զինուորական դաղտնի կազմակերպութիւն մը տալ իւր հայրենակցաց, ինչպէս երբեմն ֆէնիանական բնակութիւնք փորձեր էին։ Եւրոպացի նշանաւոր սպայք ամենք, անշուշտ անպործ լինելով այս պահուս, իրենց ծառայութիւնն առաջարկեր են առ Պ. Ճէյմս Ուդէֆէնս, որ ընդուներ է, և ապահով է եղեր թէ անոնց միջոցաւ պիտի սանայ ուրիշ Եւրոպացի սպաներու հաւատակցութիւնն, ի դլուխ հանելու համար զայս զինուորական կազմակերպութիւն Իռլանդացի ժողովրդեան, թէ բուն իսկ յիռլանդա, և թէ ի Միացեալ Նահանգս, ուր յոյժ բազմաթիւ են Իռլանդացիք, և կը կազմեն ուրեք ուրեք ընչանաւոր և դործօն մաս մը ամերիկեան ժողովրդեան։

Պ. Ուդէֆէնսի հետեւողք դաղտնի կը պահեն իրենց այս խորհրդոց մասնամանութիւնները. բայց արդէն իմացուած է թէ Պ. Ուդէֆէնս շրջաբերականներ ղրկած է ամէն կողմ, հրահանդներ տալով մանաւանդ իւր Ամերիկացնակ «գործիչ»ներուն, որք ի մասոյ ընդհանուր ժողով մը պիտի կազմեն ի Զիքակօ։ Այս ժողովոյ կողմէ պիտի կարդուին պատուիրակներ, որք ի Բարիզ պիտի միանան Անգլիայէն և Իռլանդայէն դալիք պատուիրակաց հետ, և վերջնական տընօրինութիւնք պիտի որոշուին Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ։ Ցայժմ ուղերձ մը պիտի հանուի, նոր կազմակերպութեան նպատակը բացատրելով Իռլանդացի ժողովրդեան, և ի գործակցութիւն հրաւիրելով զայն։

ՌՈՒՍԻԱ

ՀԻՆԱԳԻ. — Անցեալ օր ծանուցինք թէ վերջին անդամ Նիժնի–Նովկորոտի Հրէից վրայ ռուս խաժանուժ ամբոխին ի գործ դրած բռնութիւնները դայրոյթի պատճառած են Նովգեռ Վէրեմդէին զատ բոլոր ռուս լրագրաց։ Մոսկովսկի Վեդոմոստի այս խնդրոյ վրայ կ'ըսէ. «Եթէ հրէական խնդիր մը դոյութիւն ունի ատ, պէտք է անմիջական լուծում մը դտնել, և որ է կերպով ապահով դիրք մը տալ Հրէից։ Կառավարութիւնը չի կրնար թոյլ տալ որ իւր հպատակք մատնուին խուժանին մոլեգին կատաղութեան։» Հրէայներու ջարդը վերջին անդամ տեղի ունեցած լինելով Նիժնի Նովկորոտի պէս կարեւոր տեղ մը, ուր բնակեալ սակաւաթիւ Հրեայք բնաւ պատճառ չէին տուած ժողովրդային տարերութեան, Մոսկովսկի Վեդոմոստի զայս եղերութիւն ապացոյց մը կը համարի թէ Ռուսիոյ մէջ դոյութիւն ունի դաղտնի և պարտաւորի շարժում մը, որ ձեռքի տակէ դրդռդռելով ագէտ ժողովուրդն, Հրէից վրայ ի գործ դնել կուտայ սոյն տեսակ ոճիրներ՝ յառաջ տանելու համար իւր յատուկ դիտումներ։

Ռուսական ուրիշ թերթեր ալ երկար յօդուածներ գրելով, կը պահանջեն զինուորական ատենի մ'առնելու քաշել Նիժնի–Նովկորոտի խռովարարներն, և խստիւ պատժել։

Բեդբապուրկէն գրուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Արեւմտեան Ռուսիոյ քաղաքները բնակող Հրեայք մեծ երկիւղի մէջ են։ Հրէական թերթեր բացայայտապէս կ'ամբաստանեն զՆովգեռ Վրեմդա՝ ժողովուրդն Հրէից դէմ դրդռելուն համար։ Իսկ Նովգեռ Վրեմդա, հակահրէական կամ հակասեմական (*) շարժման վրայ գրուած յօդուածի մը մէջ, կը պարսաւէ ռուսական մամլոյ մեծագոյն մասին արտայայտած հրէասէր համակրանքն, և կը յայտարարէ թէ Ռուսիոյ մէջ Բրիստոնէից ու Հրէից հաւասար իրաւանց վայելումը Ռուսիոյ համար աւելի մեծ չարիք պիտի լինի քան երբեմն Մահկոլայ տիրապետութիւնը Ռուսաց վրայ։

Կերեւի թէ ռուս կառավարութիւնը բոլորովին համախոհ չէ Նովգեռ Վրեմդայի. բատ որում կը ծանուցուի թէ կառավարական ազդարարութիւններ հանուած են, յայտարարող ժողովրդեան ստորին դասուց թէ Նիժնի–Նովկորոտի խռովութեանց նման անկարգութիւնք պիտի զսպուին յետ այսորիկ մեծագոյն խստութեամբ։ Մինչեւ յունիս 19, ձերբակալուած էին 112 անձինք, յորոց ոչ ոք պիտի արձակուի առանց ուրուման երդնադատ ատենին։ Միւս կողմէ, ռուս կառավարութիւնն իւր ոստիկանութեան հրաման տուեր է երեք աւուր մէջ պատրաստելու այն հրէից ցուցակն, որք «օրինաց հակառակ պայմանաց մէջ» կը բնակին ի Նիժնի–Նովկորոտ։

ԲՈԼՈՆԱՅԻԲ. — Ծանուցինք անցեալ օր թէ, իւր բոլոնայի հպատակաց վերջին ողբոյցներէ կրած վնասները դարմանելու համար, Զարն յատուկ թիկնապահն մը ձեռքէ 200,000 արծաթի բուրլ զրկեր է։

(*) — Եւրոպացիք կը գործածեն զայս երկրորդ բառ. բայց «հակասեմականութիւն» բառն, որ սահմանուած է հրէից դէմ Եւրոպոյ այլ և այլ կողմերը տեսնուած շարժումն յայտնելու, անճիշդ է, ըստ որում Սեմականք միայն հրեայք չեն։ Արաբք և Ասորիք են նմանապէս սեմական սերնդէ, մինչ անոնց դէմ որ և է շարժում չկայ յԵւրոպա կամ այլուր։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

105

ԽԱԶԱԳՈՂԻ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Թ.

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Այդ միջոցին մի օրիորդ դանդաղ քայլերով անցաւ կօրիդօրից և անհետացաւ մթութեան մէջ։

— Ահա այն աղջիկը, — ասաց ծերունին։ — Ոմանք ասում են՝ մեր նոր բժշկապետի աղախին է, ոմանք ասում են՝ նրա կնոջ աղդականն է։ Ով որ էլ լինի, Աստուած է վկայ, լաւ աղջիկ է։ Իսկ բժշկապետը, կատարեալ հրեշտակ է, մեղք է նրան մարդասէր։ Իսկ բժշկապետը, կատարեալ հրեշտակ է, մեղք է նրան մարդասէր։ Կը մտնէ հիւանդանոցը, կը նստէ ամէն մի հիւանդի մօտ, կը խօսէ, կը հարցնէ, հանաքներ կանէ, սիրտ կը տայ, կը մխիթարէ։ Ցեռայ կը վերկենայ, ամէն բանի վրա կը նայէ, կը մտնէ խոհանոցը, կը մտնէ և այնտեղ, ուր մենք զզուանքով ենք մտնում։ Իսկ տիկինը, կատարեալ հոգի է. օր չի լինի, որ հիւանդների համար թէյ, շաքար, սպիտակ պաքսիմաթ և զանազան քաղցրաւենիք չը բերէ։ Կը նայէ նրանց անկողիններին, և վա՛յ այն սպասաւորին, եթէ մի փոքր անմաքրութիւն տեսնէ։ Բայց առաջվայ բժիշկները ուներին տիկինները, Աստուա՛ծ ազատէ, այսպէս չէին։ շատ սակաւ անդամ էր պատահում, որ հիւանդանոցը ստք կոխէին։ Պատահում էր, դնում ես պարոն բժշկապետի մօտ, ասում ես. «Պարոն բժշկապետ, խեղճը մեռնելու վրա է»... կամ կոպիտ կերպով կը պատասխանէր, թէ ժամանակ չունի, կամ եթէ չուզէր վշտացնել քեզ, ծիծաղելով կասէր. «թող հանգստանայ»...

Ծերունի սպասաւորի շատախօսութիւնը վերջ չունէր։ Ես ձանձրացայ լսել նրան, թէև նրա խօսքերը զուրկ չէին չափազանց ջերմ և բարի զգացմունքներից։ Բնութեան մի առանձին խաղը պէտք է համարել, որ երբեմն այսպիսի կոչտ, կոպիտ, անկիրթ ռամիկների մէջ դնում է քնքոյշ սիրտ։ Նա հին զինուոր էր։ Դրանք են թշուառ հիւանդների մխիթարիչները, դրանք են ազատում նրան սովից և ծարաւից. դրանք են փակում նրա աչքերը մահուան վերջին բոպէներում։ Պատահել են շատ դէպքեր, որ հիւանդը բոլորովին մոռացվել է, և մեռել է ոչ թէ հիւանդութիւնից, այլ քաղցից և ծարաւից։

Մի շաբաթ անցել էր վերոյիշեալ խօսակցութիւնից։ Իմ առողջութիւնը օրըստօրէ դէպի լաւն էր գնում. ուշը ու միտքս համարեա վերադարձել էր, աչքերս այժմ համեմատաբար աւելի պարզ էին տեսնում, թէև դեռ սաստիկ թոյլ էի զգում ինձ։ Մի օր նոյն օրիորդը ծերունի սպասաւորի հետ մտաւ ինձ մօտ։ Նա անցաւ, վերուեց իմ հիւանդութեան օրագրութեան թերթը, ուշադրութեամբ կարդաց, որ տեսնէ՝ ինչ փոփոխութիւն է արել իմ դրութիւնը։ Քանի օր էր, որ նա ինձ մօտ չէր եղել։ Ես նայում էի նրա վրա, զննում էի հասակը, դէմքը, աչքերը, ձայնը, և մի զարմանալի նմանութիւն էի գտնում... Կարծես, հասկանալով այդ, նա երեսը շուռ տուեց, սկսեց խօսել սպասաւորի հետ։ Որքան էլ նսեմացած լիներ իմ տեսութիւնը, դարձեալ ես նրա երեսի վրա նկատեցի մի նշան, որ ինձ շատ ծանօթ էր։ Դա մի խալ էր, ուլիզ այն տեղում, ուր երկու յօնքերը աղեղնաձև գալով, միանում էին միմեանց հետ։ Դա բնութեան մի առանձին հրաշալիքն էր, որ խիստ հազիւ է գտնվում կանանց դէմքի վրա։ Դա այն միջնակէան էր, որ կենտրօնացնում է իր մէջ դէմքի բոլոր դեղեցկութիւնը։ Նէնէն միայն ունէր Աբարչի այդ հարուստ պարդևը։

Նա կրկին երեսը դարձրեց դէպի ինձ, նայեց իմ վրա և, մի քանի պատուէրներ տալով սպասաւորին, պատրաստվում էր հեռանալ։ Այո՛, նա էր, իմ սիրելի Նէնէն էր։ Իմ մաշուած կուրծքից դուրս պրծաւ մի խուլ հառաչանք, ես խելագարի նման նետվեցայ և փորձ փորձեցի դրկել նրան։ Ծերունի սպասաւորը բռնեց ինձ։ Նա իսկոյն հեռացաւ, ասելով.

— Այդ հիւանդը իր խելքի առողջ դրութեան մէջ չէ...

Ես մնացի խորին ապշութեան մէջ։ Ի՞նչ էր այդ, երազ էր, ցնորք էր, թէ խանդավառված երեւակայութեան պատրանք։ Ի՞նչ էր այդ։ Նէնէն դեղեցիկ դէմքն էր, նրա վառվռուն աչքերն էին, նրա նուրբ, բարձր հասակն էր, նրա արծաթի հնչիւններով ձայնն էր։ Բայց միթէ՞ կրկնում, պարզամիտ, աներևույթ Նէնէն կարող էր իրան այնպէս զզոյշ և սառնասիրտ պահել։ Ո՞րտեղից յայտնվեցաւ նա։ Եթէ նա լիներ, չէր կարող զսպել իրան, անպատճառ կը նետվեր, կը դրկեր ինձ ու կասէր. «ահա ես դըտայ քեզ, ես այստեղ կը մնամ, էլ քեղանից չեմ բաժանվի»։ Նա այդպէս կը վարվեր։ Այդպէս վարվեցաւ նա, երբ մի անդամ մնաւ ինձ մօտ բանտը։ Այդպէս վարվեցաւ նա և այն օրը, երբ ինձ վարում էին դէպի աքսոր։ Նա չէր ուզում բաժանվել ինձանից. Նրան բռնութեամբ բաժանեցին...

Ահա այդ մտածութիւնները պաշարեցին ինձ, գեղեցիկ տեսիլքը անցնելուց յետոյ։

Բայց միթէ չէ՞ր կարող պատահել, որ Նէնէն այնքան տարուայ մէջ փոխված լիներ։ Բաւական տարիներ էին անցել այն օրից, որ անջատված էինք միմեանցից։ Միթէ չէ՞ր կարող պատահել, որ այն, թէև կնասայրեան, բայց աչքոյժ և ձիրքերով հարուստ բնաւորութիւն, մի առաքինի հոգու ազդեցութեան ներքոյ, մեղմանար, ազնուանար և բարի կրթութիւն ստանար։ Ես նոյնպէս մի վայրագ եղեռնագործ էի։ Բայց ի՞նչպէս փոխվեցայ։ Համրը ինձ բոլորովին այլ մարդ դարձրեց։ Միթէ մի և նոյնը չէ՞ր կարող պատահել և Նէնէի հետ։ Ծերունի սպասաւորի ասելով, նա գտնվում էր բժշկապետի ընտանիքի մէջ։ Դուցէ այդ ընտանիքը ազդել էր նրա վրա. դուցէ հէնց նրանց հետ էր եկել, եթէ ոչ, ո՞վ կը բերէր նրան Սիբիր։

Վերջին ենթադրութիւնը ինձ աւելի հաւանական էր թուում։ Բայց ես դեռ չէի տեսել այդ բժշկապետին և ոչ նրա կնոջը, թէև շատ անդամ այցելել էին ինձ մօտ։ Ես այդ մասին հարցրեցի ծերունի սպասաւորին, նա ասաց թէ նրանք գաղթական են, և թէ նրանց մի միակ աղջիկ կայ։ Ես ուզում էի տեսնել նրանց, բայց ինչպէս կարելի է ինձ մի ամիս ոտքերս ոչ մի տեղ չի դնում։ Ես ուզում էի գնալ նրանց մօտ

կած է Վարչութիւն։ Անդլիական լրագրաց տեղեկութեան նայելով, այս ոգորմելիք մեծ թշուառութիւն տիւսեր են դիւղացի ժողովրդեան մէջ մանաւանդ։ Հնդոց և այլ սատանայածոց կրած վնասը վեր է վերոյ կը հաշուուի 10–20 միլիոն ռուբլի։ Միայն ռուսական Բոլոնիոյ մէջ չէ որ վերջին ոգորմելիք պատճառած են այսպիսի ծանր վնասներ։ Բրուսական Բոլոնիոյ (Բոզենի) և ասարիական Բոլոնիոյ (Կալիչիոյ) մէջ ոչինչ նուազ աղետաբեր եղած են այս բնական պատուհաս։ Բոզենի միայն մէկ դաւառակին մէջ, 60,000 արտաւոյր տեղ ջրով ծածկուած է, և բոլոր հունձք վնասցած են։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՄՈՆՈՒ ԲՈՒԼՈՒՆ։ — Եւրոպական պատգամաւորներու կարեւորագոյն թերթեր կը հաղորդեն գրել Մոնսէ Բաբլոյի Մինգպրլին ապա Խարբանին դէմ։ Ուրիշ թերթեր աւելի կամ նուազ վերհրատարակեցին Մոնաքոյի Իշխանապետութիւնն, որ պատասխանատու է այս գոյժակրգոյից տեսարանի համար, ըսելով թէ չկայ տէրութիւն որոյ հողին վրայ հանրային դիւանաբանք չունենան խաղի սեղաններ։ Բայց Մոնաքոյի կառավարութիւնը կը սիսի զրել թէ այս անդամ ծանր խաչարարութիւն մը կը քարոզուի իրեն դէմ, և իւր զայրոյթը կը ցուցնէ վրէժխնդրական միջոցներ ձեռք առնելով ընդդէմ հակառակորդ լրագրաց։ Վէյլ ոք Բաբէ փիրանական թերթին ամենէն աւելի սատակութեամբ դրած լինելով Մոնսէ Բաբլոյի դէմ, Իշխանապետութիւնն արդիւլեր է այդ թերթին մուտքն ի Մոնաքոյ։ Բայց Մոնաքոյ թղթատարական և հեռադրական գործոց մէջ Ֆրանսայի մէկ մասը կապելուն համար, Իշխանապետութեան այս տնօրինութիւնն անուսեր կը նկատուի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆԵՒ. — Անցեալները ծանուցինք թէ ի Բարիզ դատուած է Անգլիոյ Պանքային 50 ական տարիոց պանքնոտներուն կեղծն։ Այժմ Միացեալ Նահանգներէն և Բանտասէն քաշուած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Ամերիկայի այլ և այլ քաղաքաց մէջ դատուած են նոյն Պանքայի 50 ական տարիոց կեղծ պանքնոտներ, որք մեծ նմանութեամբ շինուած լինելով, փորձ աչքերն իսկ կը բնան եղեր խաբուիլ։ Պատուաւոր Անգլիացիներ խաբուելով տաեր են ու փորձեր են այլոց տալ, բայց ի վերջոյ բռնուեր են։

ԹՂԹԱՏԱՐ ՄԸ Ի ՍՈՒՏՍԱՆ։ — Բարիզի Ֆիկարոյ թերթին Թղթակից Պ. Օլիվիէ Բէն մահմեդական վիճակի մէջ գտնուեցաւ երկու շաբաթ առաջ ի Սուսան, Էմիրի և Սուսայեցի անապատին մէջ։ Արեւելկողմեան կը տառապէր, և շուտով պիտի մեռնէր, եթէ Ֆէլլահն մը տեսնելով զնա՝ չմտաներ իւր բնակարանն, յիմփռէ։ Հոն գլուխագիր դարմանեցին օտարականն, որոյ խելքը գլուխն եկաւ։ Սակաւ ինչ յետոյ հասաւ եղիպտացի ոստիկան մը, և ձերբակալ ըրաւ զՊ. Բէն։ Զնայելով սորա հիւանդագին վիճակին ու բողոքներուն, էշու մը վրայ նստեցնելով, տարաւ բանտ մը, ուր հարցաքննութեան ենթարկեցաւ։ Պ. Բէն չպատասխանեց, և ուզեց հեռագիր մը գրել իւր հիւպատոսին, բայց թոյլատրութիւն չդտաւ։ Բանտարկեցաւ չատ տեղ մը, և իւր տուած տեղեկութեանց համաձայն, քննութեան ենթարկեցաւ։ Պ. Բէն ըսեր է Տեսչ Նէ-ի թղթակցին թէ դատ պիտի բանայ եղիպտական կառավարութեան դէմ, իւր անիրաւ բանտարկութեան համար հատուցում պահանջելով։ Պատմեր է թէ ինն օր առաջ մեկնած էր Էսնէէ (Վերին Եգիպտոս) երկրորդ անգամ փորձ փորձելով յաւանական մինչեւ Էլ-Օպէյտ, Մէհարի քանակատը, որ Սուտ Մարգարէին ձեռքը կը մնայ միշտ։ Յանդուգնաբար անցնելով եղիպտական դիծերէն, և երկու ուսեր ճամբայ յառաջացաւ անապատին մէջ, երբ յարձակում կրեց խումբ մը Ա-բաքներէ, որք ասին տարին իւր ուղտեր և այլ զգեստներ։ Շնորհիւ իւր Վինչէսդրի հրացանին, ազատեցաւ աւազակաց ձեռքէն, բայց ոչխատելով վերադառնալ Նեզոսի եզերքին, յոգնութեան, անօթութեան և ծարաւոյ պատճառաւ մեռնելու ատիճան եկաւ։ Իւր թարգման չգտնուցաւ այս վիճակին, և եթէ Ֆէլլահը վրայ չի հասնէր, ինք ալ վիճակից պիտի լինէր խեղճ Պ. Կէոի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական վոխանորդ Գերդաստանը. Հայրը տեսնելով, որ դատաստանական խորհրդոյ ոչխարհական անդամոց մեծագոյն մասն պակաս են, առ Ամէն Ս. Պատրիարք Հայրն տեղեկագրեր, և նոր անօրինութիւն խնդրեր է։ Պակաս անդամը են Գէորգեան էֆէնտի, որ տմբատանուեալ է։ Մրճիկեան էֆէնտի՝ որ բացակայ կը գտնուի առանց բանաւոր պատճառի։ Ուզունեան Մկրտիչ էֆէնտի՝ որ հրաժարած է։

Ասանայի Եկեղեցասիրաց ընկերութիւնը Կիլիկիոյ Ց. Մկրտիչ Կաթողիկոսին դէմ բողոքեր է առ Պատրիարքարան, ծանուցանելով, թէ քանի մը եկեղեցականք կրանդամսի՝ ամենայն Հայոց հայրապետական ընտրութեան չմասնակցելու դիտմամբ, Սոյ նորահնար Սինոդի կողմանէ Պատրիարքարան զրկուած թղթին առաջադրութեանց մէջ իրենց անուններն ալ խարդախութեամբ նշանակուած լինելուն համար։

Վանօրէից խորհուրդն երէկ Դպրոցական խորհրդարանին մէջ նիստ բրաւ, և Արմաշու ու Ամենայնի վանքերուն հաշուոյ քննութեամբն զբաղեցաւ։

Բազաքական ու Կրօնական ժողովներն այսօր Դպրոցական խորհրդարանի մէջ խառն նիստ կընեն, ուր խորհրդակցութեան նիւթ պիտի լինեն՝ Երուսաղեմայ պարտուց բարձման նպատակ և Օգաստոսի մարդահամարի գործառնութեանց խնդիրը ալ յանձնաժողովոյ տեղեկագրոյ վրայ։

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Պէշիւքտէրէ Մեծ. Էսատանց տունը գնաց, ուր պիտի մնայ քանի մ'օր։

Բաղէշէն կը գրեն առ մեզ։

«Բոլոր ազգայինք գոհ և ուրախ են այս օրերս։ Զօրաց հարիւրապետն, ամուսոյ 4ին քաղաքս մտաւ հետն ունենալով երեք հուշկաւոր ոճրագործ քուրդեր, զորս նախորդ կուսակալն չկրցաւ ձերբակալել երկու տարիէ հետէ. ատոնց մէնէ Ցարաոյ՝ որ ի Թուլդիկ երկու հայ սպաներ և Վանայ բանտէն փախած էր, և անկուր չարիք կը հասցնէր խուլդիկցւոյ. երկրորդն սորա ընկերն։ և միւսն անցեալ տարիներ Աղա-իւլ-Բաղդ էֆէնտին սպաննոյն։ կուսակալն լսելով թէ այս վերջինը զէնք բարձած է զօրաց վրայ, բարկացաւ թէ ինչո՞ւ չսպաննեցին այդ յանդուգն չարագործը։

«Երէկ մեռաւ տեղւոյս ազգայիններէն Գարբին Աղաճան, զոր քուրդք գանակոծած էին՝ Թիզանէն եկած ատենը։ Չհաւատալով կը լսեմք, թէ քաղաքիս թաղապետութեան բարձրէն ատան արժանի մէկու հանկիր է գծբաղդ ապաներլոյն մարմինը քննելու և տեղեկագրելու համար։ Եղեռնագործք բանտարկեալ են։

«Սպարիերտի բաղմաթիւ Հայոց բողոքին վրայ, քաղաքս բերուեցան տեղւոյն քանի մը պէյերն, Վսեմ կուսակալին կոչմանէ յատկապէս զրկուած զօրաց միջոցաւ։ Նորին վսեմութիւնը բարեհաճեցաւ ի նկատս առնուլ Թիզանի աղդայնոց խնդիրները ալ և երկու քննիչ որոշեց։ Կը լսեմք, թէ խիստ ինդրագիր մը տալն տուեր են, որ այդ քննչաց ընկերանայ հայ մ'ալ։ Պուլանդի Աստրի դիւղի հայք եւս խնդրագիր մը տուին Վսեմ. կուսակալին, և Նորին վսեմութիւնն անմիջապէս հրամանագիր ուղղեց առ կառավարութիւն Մշոյ։ Տարի մը յառաջ Էլճէվազցի հայերէ կողոպտեալ 12,000 ղրշի գոյքը գտնուեցաւ կուսակալին գողցուած ջորիներուն հետ և գողերն բանտն են։ Սպարիերտէն Շէյխեր եկան քաղաքս, հայոց բողոքներն հաստատել ու վկայելու համար։ Տեղւոյս առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Մեսրոպ Հայրն, Օգոստոս Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի առիթիւ, շնորհաւորութեան երթալով առ կուսակալն, բարեմաղթութիւններ ընդունեցաւ։»

Կարնոյ Թաղ. խորհուրդը գրած է առ մեզ հետեւեալն։

«Կարին 8 յունիս 1884

«Թաղ. խորհուրդս յօժարակամ կը մատնոյ ներկայիս յայտարարել ի լուր Ազգայնոց իւր գոհունակութիւնն ու ջերմ շնորհակալութիւնը այն ժիր և անձնուէր պաշտօնավարութեան մասին, զոր քաղաքիս Առաջնորդական Տեղապահ Արժ. Տ. Գրիգոր քահանայ Արծնեան ամենայն անձնուիրութեամբ կը կատարէ ի սկզբանէ ասնի։

«Նորին Արժանապատուութեան միանգամայն պաշտօնեան շրջանին մէջ տրտաղորեալ դեղեցիկ արդիւնքը յիրաւի գոհացուցիչ պիտի դանէ ողջամիտ ոք, եթէ առ ոան կոխելով ամեն ուղղագատութեանէ զուրկ դրդիչները, աչքը դարձնէ վիճակս Ազգային գործոց վրայ, և տեսնէ թուղթերան դէմ բողոքեր է առ Պատրիարքարան, ծանուցանելով, թէ քանի մը եկեղեցականք կրանդամսի՝ ամենայն Հայոց հայրապետական ընտրութեան չմասնակցելու դիտմամբ, Սոյ նորահնար Սինոդի կողմանէ Պատրիարքարան զրկուած թղթին առաջադրութեանց մէջ իրենց անուններն ալ խարդախութեամբ նշանակուած լինելուն համար։

Վանօրէից խորհուրդն երէկ Դպրոցական խորհրդարանին մէջ նիստ բրաւ, և Արմաշու ու Ամենայնի վանքերուն հաշուոյ քննութեամբն զբաղեցաւ։

Բաղաքական ու Կրօնական ժողովներն այսօր Դպրոցական խորհրդարանի մէջ խառն նիստ կընեն, ուր խորհրդակցութեան նիւթ պիտի լինեն՝ Երուսաղեմայ պարտուց բարձման նպատակ և Օգաստոսի մարդահամարի գործառնութեանց խնդիրը ալ յանձնաժողովոյ տեղեկագրոյ վրայ։

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Պէշիւքտէրէ Մեծ. Էսատանց տունը գնաց, ուր պիտի մնայ քանի մ'օր։

Բաղէշէն կը գրեն առ մեզ։

«Բոլոր ազգայինք գոհ և ուրախ են այս օրերս։ Զօրաց հարիւրապետն, ամուսոյ 4ին քաղաքս մտաւ հետն ունենալով երեք հուշկաւոր ոճրագործ քուրդեր, զորս նախորդ կուսակալն չկրցաւ ձերբակալել երկու տարիէ հետէ. ատոնց մէնէ Ցարաոյ՝ որ ի Թուլդիկ երկու հայ սպաննած և Վանայ բանտէն փախած էր, և անկուր չարիք կը հասցնէր խուլդիկցւոյ. երկրորդն սորա ընկերն։ և միւսն անցեալ տարիներ Աղա-իւլ-Բաղդ էֆէնտին սպաննոյն։ կուսակալն լսելով թէ այս վերջինը զէնք բարձած է զօրաց վրայ, բարկացաւ թէ ինչո՞ւ չսպաննեցին այդ յանդուգն չարագործը։

«Երէկ մեռաւ տեղւոյս ազգայիններէն Գարբին Աղաճան, զոր քուրդք գանակոծած էին՝ Թիզանէն եկած ատենը։ Չհաւատալով կը լսեմք, թէ քաղաքիս թաղապետութեան բարձրէն ատան արժանի մէկու հանկիր է գծբաղդ ապաներլոյն մարմինը քննելու և տեղեկագրելու համար։ Եղեռնագործք բանտարկեալ են։

«Սպարիերտի բաղմաթիւ Հայոց բողոքին վրայ, քաղաքս բերուեցան տեղւոյն քանի մը պէյերն, Վսեմ կուսակալին կոչմանէ յատկապէս զրկուած զօրաց միջոցաւ։ Նորին վսեմութիւնը բարեհաճեցաւ ի նկատս առնուլ Թիզանի աղդայնոց խնդիրները ալ և երկու քննիչ որոշեց։ Կը լսեմք, թէ խիստ ինդրագիր մը տալն տուեր են, որ այդ քննչաց ընկերանայ հայ մ'ալ։ Պուլանդի Աստրի դիւղի հայք եւս խնդրագիր մը տուին Վսեմ. կուսակալին, և Նորին վսեմութիւնն անմիջապէս հրամանագիր ուղղեց առ կառավարութիւն Մշոյ։ Տարի մը յառաջ Էլճէվազցի հայերէ կողոպտեալ 12,000 ղրշի գոյքը գտնուեցաւ կուսակալին գողցուած ջորիներուն հետ և գողերն բանտն են։ Սպարիերտէն Շէյխեր եկան քաղաքս, հայոց բողոքներն հաստատել ու վկայելու համար։ Տեղւոյս առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Մեսրոպ Հայրն, Օգոստոս Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի առիթիւ, շնորհաւորութեան երթալով առ կուսակալն, բարեմաղթութիւններ ընդունեցաւ։»

Կարնոյ Թաղ. խորհուրդը գրած է առ մեզ հետեւեալն։

«Կարին 8 յունիս 1884

«Թաղ. խորհուրդս յօժարակամ կը մատնոյ ներկայիս յայտարարել ի լուր Ազգայնոց իւր գոհունակութիւնն ու ջերմ շնորհակալութիւնը այն ժիր և անձնուէր պաշտօնավարութեան մասին, զոր քաղաքիս Առաջնորդական Տեղապահ Արժ. Տ. Գրիգոր քահանայ Արծնեան ամենայն անձնուիրութեամբ կը կատարէ ի սկզբանէ ասնի։

«Նորին Արժանապատուութեան միանգամայն պաշտօնեան շրջանին մէջ տրտաղորեալ դեղեցիկ արդիւնքը յիրաւի գոհացուցիչ պիտի դանէ ողջամիտ ոք, եթէ առ ոան կոխելով ամեն ուղղագատութեանէ զուրկ դրդիչները, աչքը դարձնէ վիճակս Ազգային գործոց վրայ, և տեսնէ

Նոյն նամակէն կը տեղեկանանք նաեւ թէ՝ այս տարի աւարտեցին 10 աշակերտներ և ուսուցչական ժողովը նոցա յիշեցուցեր է որ նոցա վրայ բարոյական պարտաւորութիւն կայ հոգեւորական կոչում ընդունելու, և թէ՝ «աւարտողներից ութը ընկերական վճռով որոշեցին խնդրել հոգեւոր կառավարութեանը տալ նրանց ՀԱՅ ասպիճան. ուսուցչական ժողովը ուրախութեամբ ընդունեց այս ութը հոգու վճիռը, թէպէտ կասածներ յայտնողներ էլ եղան ուսուցիչների մէջ, որովհեւեւ ՀԱՅ ասպիճանը՝ տալով մի քանի արտօնութիւններ չէ պարտաւորացնում նրանց անպատճառ նուիրել իրանց հոգեւոր կոչման։»

Մեր տեղեկութեանց համեմատ այս ութը աշակերտներն յօժարակամ պատրաստ են վարդապետ ընկալ եթէ Ներսէս Արքեպս Ազգայնոց ընդունի կարգադրութիւնը։

Վաղարշապատից մեզ գրում են հետեւեալը։ «Էջմիածնի դաւառի Աշտարակ գիւղում հասարակութեան ուշադրութիւնը դարձրել է իր վրա մի երկու տնական աղջիկ, որը երբեմն երբեմն լացելիս տատանում է ՝ և՝ աՀՈ բառերը։ Սնոտիապաշտ կանայք զարհուրում են, երբ նրանց ականջին հասնում են վերոյիշեալ բառերը։ Հաւատացնում են, որ երբ վրաբիկ աղջկան մայրը հարցրել է թէ ինչ ես ուզում այ երեխայ — երեխան պատասխանում է՝ «Ս. Աստուածածինը ասում է՝ մինչեւ երբ մտնուը խոտած խնդրեմ ձեզ համար»։ Մնոտիապաշտ ծերունիները երեխային տարել են մօտակայ Մողնու վանքը։ Երեխայի ծնողները առողջ և անձնեայ մարդիկ են և երեք տարի է, որ պակաված են։ Երեխան անդրանիկն է։ Նա հասակով մի տարեկան երեխայի է նմանում։»

Օղէսպիոյ մեզ գրում են։ «Այս օրերս վիճակիս դէր. տաւորդին հրամանով կատարվեցաւ Օղէսպի հայոց եկեղեցու շինելի գանձակատան հիմնադրութիւնը։ Այդ գանձակատունը շինվում է հանգուցեալ մայր Թոմաս Եսայեան Նայլալովի կտակով թողած 7000 ր. գումարով։»

Մշակ

Օրթագիւղի Հայկական Կրթարանի Բ. տարւոյ ընդհանուր հարցաքննութիւնը սկսան երէկ և պիտի տեւեն մինչեւ յուլիս 4, յառաջիկայ շաբաթուան, հետեւեալ կարգաւ։ Յունիս 27 (այսօր) Ազգային պատմութիւն, և բնական գիտութիւնք։ — Յունիս 28 (երէ.) Անդլերէն, Ընդհ. պատմութիւն, Համարողութիւն։ — Յունիս 29 (ուր.), Թուրքերէն, Հայերէն, Քաղաքական տնտեսութիւն։ — Յունիս 30 (շրթ.), Պատմ. Հայ մատենագրութեան, Ընդհ. պատմութիւն և Աստեղագիտութիւն։ — Յուլիս 1 (կիր.) Հայերէն, Յունարէն, Աշխարհագրութիւն և Տոմարագիտութիւն։ — Յուլիս 2 (երէ.) Քրանսերէն լեզու և գրագիտութիւն։ — Յուլիս 2 (ուր.) Ասողութիւն, Տիեզերագրութիւն, Աշխարհագրութիւն։ — Յուլիս 4 (երէ.) Ազգ. պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Ընդհ. պատմութիւն, Հայերէն լեզու և գրագիտութիւն։

Քննութիւնք կը սկսին առաւօտեան ժամ 2ին (ըստ Թուրքաց) և կը տեւեն մինչեւ 10՝ միայն 1 ½ ժամ դադար լինելով ի կիսաւուր։ Մարմնամարզից համար յատուկ օր չէ սահմանուած, իսկ աշակերտաց գծագրութիւնք, դեղեցկագրութիւնք, աշխարհագրութիւնք և այլ աշխատութիւնք ի տես կը մնան միշտ այցելուաց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երրորդ ատիճան Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ՝ նշանաւոր դիզագիր Աստուածատուր էֆէնտիի, որ ժամանակաւ մեծ Եպարքոսութիւն ընող Մուհսին-զատէի ազգատոհմէն է։

Ինչպէս գրած էինք, Օգոստոս Սուլթանն երէկ ժամը 3 ½ին ատենները Եղլաբրի պալատէն կառօք Թօքգապուի պալատը դնաց յուխտ Խրդայի–Շերիֆի։ Կառքին մէջ դիմացն էին Ղազի Օսման ու Նամըգ փաշաներն։ Բոլոր ճանապարհաց վրայ, Պէշիկթաշ, Տոլմա-Պաղչէ, Թօփհանէ, և Ղալաթիա, զինուորք, ոստիկանք ժանտարմայք, և քաղաքապետութեան պահակք շարուած կանգնած, և բազմաթիւ երկտող ժողովուրդ խռնած էր։ Նորին վսեմութիւնն ըստ սովորութեան բացաւ Խրդայի–Շերիֆի յարկին դուռն, և ուխտ ընթաւ, որուն յաջորդեցին նախարարք և զինուորական ու կրօնական մեծամեծք ըստ կարգի արարողութեան։ Ապա Օգոստ. Սուլթանն բարձրատաւիւ մայր թագուհին այցելեց, և անտի Ֆաթիհի կողմէ դանուած Խրդայի–Շերիֆի գնաց։ Նորին կայսերական վեհափառութիւնք՝ Պաղտատի Բէօշկին մէջ հանգիստ առնէին յետոյ, Շահզատէ Ապա-իւլ-Դատէր էֆէնտին հետն առնելով, և դարձեալ դիմացն ունենալով Օսման և Նամըգ փաշաներն, կառքով անցաւ ոսկեզօծ դրունքն, և չոգենաւով վերադարձաւ Երեկոյեան ժամը 10ին ատենները։ Այս առթիւ, առաւ սղրմութիւն բաշխուեցաւ ազգատաց։

Խրդայը–Շերիֆը խնամով փաթթուած է քառանսի չափ թանկագին կերպասներու մէջ, որոց եզերքը բանուած են Գուրանէն հատուածներ. այս ամենը պահուած է արծաթեայ արկղի մը մէջ, որ քանդակեալ փայտէ ճոխ պատուանդանի մը վրայ յեցած է, մարդու հասակէ բարձր։ Պալատան մէջ մանաւոր վայր մը յատկացեալ է այս նուիրական վերարկուին, որոյ խնամքն յանձնուած է Վ.Հ. Սուլթանին կողմէ քնարեալ 40 սպասաւորաց։ Խրդան որ ուղղի ստեւէ հիւսուած է և պահուած կը մնայ 1272 տարիէ հետէ, Մարգարէին կողմէ նուէր տրուած էր Իւէզ էլ Քարէնեի։ Ուստանց գերդաստանին հիմնադիր Մուսաթիֆ մեծաքանակ գումարներ առաջարկեց որ վերարկուն իրեն տայ, բայց Մարգարէին աշակերտ մերժեց, յայտնելով թէ աշխարհիս ո՛չ մէկ գանձը կրնայ հատուցուլ այդ նուիրական վերարկուին։ Բայց իւր մահէն յետոյ Ուստանց տէր եղան Խրդային որ ասա անցաւ Սրատանց և անտի Օսմանցւոյց։

Վ.Հ. Սուլթանը նկատելով որ Տարիւլ Շէֆգաթի սրբանոցին յատկացեալ գումարն անբաւական է, հրամայեց յաւելուլ զայն պէտք եղած չափով։

Բարձր. մեծ Եպարգոսն և նախարարք նախընթաց օրք կայսերական պալատն երթալով պատիւ ունեցան աշխատել Վ.Հ. Սուլթանին նախագահութեամբ։

Կը յիշուի թէ քարիւղի մթերանոցի խնդրոյն քննութեան համար կազմեալ յանձնաժողովն պետական խորհրդոյ տեղեկագիր մը տալով առաջարկած էր Չնչել Իւրաքանչիւր մտուկի վրայ քաղաքապետութեան առած 10 փարայի տուրքն և թէ այս տեղեկագիրը պետական խորհրդոյ կողմէ յղուած էր քաղաքապետութեան։ Ցիշեալ խորհուրդն, յետ խորհրդակցութեան, մերժեր է յանձնաժողովոյ առաջարկն և սոյն որոշումը պաշտօնական գրով պիտի հաղորդէ պետական խորհրդոյ։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնը եպարգոսական պաշտօնագիր մը հաղորդած է գաւառաց կուսակալներուն որ կը յիշեցնէ թէ նախապէս արուած բարձրագոյն որոշման մը համաձայն Օսմ. հողին վրայ հաստատեալ Զէրքեզ գաղթականք զինուորական ծառայութեան պիտի ենթարկին ըստ հաստատեալ կանոնաց։

Բարիզի առողջապահական Ընկերութիւնը Վ.Հ. Սուլթանին բժշկապետ Մավրոյենի փաշայի Կ. Պոլսոյ առողջապահական վիճակին վրայ գրած մեկ կարեւոր գործը դնահատելով, պատուոյ անդամ ընտրած է զն. Վսեմութիւնն։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնը շրջաբերական մը հրատարեց գաւառական վարչութիւններն որպէս զի մշակաց երկրագործական մտուկներուն ունեցած պարտքը գանձելու հոգ տանին, և այդ ոբնտուկներու վիճակին վրայ մանրամասն տեղեկագիր մը տան տաւաքական նախարարութեան։

Մօնթիէօ կիմանայ թէ Ա. շրջանակի թաղապետութեան նախագահ Պլաք պէյի ամսականն որ ցարդ 50 Օսմ. ոսկի էր, 100 ոսկւոյ բարձրացեր է։

Մասսուսէի ընկերութեան Բասթամանի շոգենաւուն վրայ առնուած նոր լուրերէ կերևի թէ կ'ըսէ Էլբարէս մարդու կորուստ չկայ բնաւ, իսկ նաւն ամբողջովին կորսուած է։ Ուղեւորք և նաւաստիք որք յաջողած էին ցամաքն ելնել, ցաւալի կացութեան մէջ կը գտնուին և ամեն կողմէ օգնութիւն կը հանի։

Միւս կողմանէ, Իտարէի–Մասուսէի վարչութիւնը տեղեկութիւն կուտայ, թէ շոգենաւն ընկղմած չէ, այլ Ափրիկեան–Ծրիպոլոյ արեւմտեան եզերքը քարուտ և աւազուտ տեղ մը խրած է, և բեռներն մասամբ իւիք վնասուած են, և թէ շոգենաւն ազատութիւնն հնարաւոր է, և մօտերս խումբ մը գինուոր պիտի ղրկուի ազատութեան գործին օգնելու համար։

Մօնթիէօ կիմանայ թէ Ա. շրջանակի թաղապետութեան նախագահ Պլաք պէյի ամսականն որ ցարդ 50 Օսմ. ոսկի էր, 100 ոսկւոյ բարձրացեր է։

Մասսուսէի ընկերութեան Բասթամանի շոգենաւուն վրայ առնուած նոր լուրերէ կերևի թէ կ'ըսէ Էլբարէս մարդու կորուստ չկայ բնաւ, իսկ նաւն ամբողջովին կորսուած է։ Ուղեւորք և նաւաստիք որք յաջողած էին ցամաքն ելնել, ցաւալի կացութեան մէջ կը գտնուին և ամեն կողմէ օգնութիւն կը հանի։

Միւս կողմանէ, Իտարէի–Մասուսէի վարչութիւնը տեղեկութիւն կուտայ, թէ շոգենաւն ընկղմած չէ, այլ Ափրիկեան–Ծրիպոլոյ արեւմտեան եզերքը քարուտ և աւազուտ տեղ մը խրած է, և բեռներն մասամբ իւիք վնասուած են, և թէ շոգենաւն ազատութիւնն հնարաւոր է, և մօտերս խումբ մը զինուոր պիտի ղրկուի ազատութեան գործին օգնելու համար։

Հայէոլէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պաղատի Նաբիպ իւլ Էշրեֆ Սէլման էֆէնտի, որ Վ.Հ. Սուլթանին հրաւիրանօք ճամբայ ելած էր մայրաքաղաքս դալու համար, անդ հասեր է։

Ցար մանաւոր հեռագրէ մը կիմանայ թէ Պուլկարիոյ ազգային ժողովն որ կը դումարի այսօր, զանազան կարեւոր խնդրոց հետ, պիտի զբաղի միանդամայն Օսմանեան Երկաթուղեայ Եւրոպական գծին հետ միացման խնդրովն։

Կրսուի թէ խաբական դեսպան Բորդի կոմն յատաջիկայ սեպտեմբերի մէջ արձակուրդով Վիէննա պիտի երթայ, ուր պիտի մնայ բաւական ժամանակ։

Բարիզի գպրութեանց և արձանագրութեանց կաճառին յունիս 27 ի նստին մէջ Պ. Բիէրմն Կանսօ արաբերէն կուրական արձանագրութիւն մը հաղորդեց որ Անբայսնի մէջ գտնուած էր և որդ մէկ թափօռ օրինակն իրեն ղրկած է Պաղտատնու կուսակալ Բէուֆ փաշա։ Թարգմանութիւնն է հետեւեալն։

«Ցանուն ամենագթութեան և բարեգութ Աստուծոյ։ Չէր այլ Աստուած բաց Աստուծոյ և մի է նա։ Մուհամմէտ է մարգարէն Աստուծոյ։ Աստուծոյ օրհնութիւնը նորա վրայ լինի։

Այս մինարէին և մզկիթին շինութիւնն հրամայեց Էլ–Մէհտի, իշխանն հաւատացելոց (Աստուած պահէ պահպանէ զնա և փարքն ուելցնէ) ի ձեռն Էլ–Մօֆատալի որդի Սէլամ Էմիրի և ի ձեռն Ջահուբի՝ որդի Հէլամ էլ Բօրաշի, յամսեանն Մուհարրէմի, յամին 155։

«Աստուած միայն Աստուած է, միահեծան և ամենակալ. տէր և մի է նա։»

Հիճրէթի 155 թուականը Քրիստոսի 771 թուականին կը համապատասխանէ։ Այս արձանագրութեան մէջ յիշատակուած Մէհտին՝ անուն մը, որ այժմ հետաքրքրութեան առարկայ եղած է, կրսէ Պ. Բիէրմն Կանսօ, Ապպասեան երրորդ խալիֆան է, Մուհամմէտ Պէն Ապտուլլահ Պէն Մուհամմէտ Պէն Ալի Պէն Ապտուլլահ Պէն իբն Ապպաս, վերանուանեալն էլ Մէհտի։ Սա 138 թուին յաջորդեց իւր հօր էլ Մանսուր խալիֆային։ բայց իւր հօր կենդանութեան ժամանակ խալիֆայութեան դործակցած էր արդէն և այս պատճառաւ է որ հաւատացելոց իշխան կոչուած է 155 թուականին։ Այս արձանագրութեան դլխաւոր կարեւորութիւնն այն է որ առաջին անդամ լինելով, վաւերական կերպիւ, կը նշանակէ Ապբասեան մզկիթին շինութեան թուականը և անոր հիմնադրին անունը։ (Մէնիբեօ)

Սերպիոյ ազգային ժողովոյ փակման առթիւ Միլան թագաւորին արտասանած ճառէն կը քաղեմք հետեւեալ հատուածը։

«Նստաշրջանիս սկիզբը, բացման ճառիս մէջ, յիշատակած եմ Աստրոյ–Հունգարիայ, Գերմանիոյ, Պուլկարիոյ և Սերպիոյ միջեւ կնքեալ դաշնադրին։ Այժմ մեծամեծ գոհութեամբ կը յայտարարեմ թէ Վ.Հ. Սուլթանը բարեհաճած է հաւանութիւն տալ այն դծին շինութեան որ ամենէն նպաստաւոր և կարճ ճանապարհ՝ մեր երկաթուղիները պիտի կցէ Սելանիկի երկաթուղեայ։ Այս հանդիսաւոր առթիւն կը փութամ օգուտ քաղել, առաջի Ազգային ժողովոյդ, իմ շնորհակալիքս յայտնելու առ Վ.Հ. Կայսրն Սուլթան Համիտ, այն բարեկամական հաստատեալ հանգամանքներուն համար զոր ցոյց տուաւ Սերպիոյ նկատմամբ»։

Կրետէի Ազգային ժողովն ամսոյս 23ին լրացուցանելով նստաշրջանք՝ դադար առեր է։

Այս երեւոյթիս երեկոյեան մօտ Բիրս կղզւոյն մէջ երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցումներ տեղի ունեցեր են։

Մշոյ դաշտի Վարդենիս գիւղի շրջակայքերը մարախը խիստ մեծ քանակութեամբ սկսեր է վնասել արտերու և արօտներու, և մարախ դրուած տեղերն արածող կենդանիք անմիջապէս կը մեռնին եղեր։

Երէկ գրեցինք թէ «Պանդ տը Բօսֆանթինօրը» դրամատունը Լաւրիոմի հետ իւր ընկերակցութեան պայմանագիրն անդրադարձ թղթի վրայ դրած լինելուն, ի դատ հրաւիրուած է։ Պայմանագրի մէջ նշանակեալ գումարն վեց միլիոն ֆրանք լինելով և 10000ին 25ի սովորական տուգանքն ալ վճռպատուելով, յիշեալ դրամատունը պիտի վճարէ 90000 ֆրանք։

Պէյ–Բազարի հրկիզելոյց նպաստաւոյց յանձնաժողովն, որ կը գումարի Էֆգաֆի նախարար Գեւամիլ փաշայի նախագահութեամբ, 2500 ոսկի զրկեց Պէյ–Բազարի երկու օրժանդակ մատնախումբերուն։ Այս գումարը պիտի յատկանայ միմիայն այրած կամ հրդեհէն աւերեալ տուներու վերաշինութեան։

Պաղատի լրագիրը կը պատմէ թէ տեղւոյն նաւարանին մէջ 132

ոաք երկայնութեամբ, 19 ոտք լայնութեամբ և 5 ոտք բարձրութեամբ վաճառարարձ նաև մի չինուոր է Օման անուն, որ Ցիզրիսի վրայ պիտի նաւարկէ։ Այս նաւը դեռն իջուցած ատեն հանդէս կատարուեր է ինքերկայութեան կուսակալին, բարձրաստիճան պաշտօնատարաց և խուռներն բազմութեան, և աղօթքներ ղրուցուեր են վասն կենաց Օդոստափառ Սուլթանի։

Հագիդաթի մէջ կը կարդամք։

«Ալէքսանդր իշխանն յոյժ մտահոգ է տեսնելով որ Պուլկարիոյ մահմետականք օր աւուր կը գաղթեն։ Հետեւաբար գլխաւոր կեդրոններու Միւֆթիներէն խնդրեց որպէս զի այս գաղթականութիւնը տեղեկացնեն իրեն հետզհետէ։ Միւֆթիները տեղեկագիր մը պատրաստեցին յորում կը յայտնեն թէ գաղթականութեան գլխաւոր պատճառն է Իմամներու սակաւաթիւ լինելն, որք, բայց ի իրենց կրօնական պարտաւորութիւններէ, մեռեալ մահմետականաց մսրմինը կը լուան։ Իմամներու նուազութեան պատճառն ալ այն է որ Պուլկարիոյ Մէտրէսէներուն մէջ աշակերտ չկայ։ Այս տեղեկագիրը նիկատորութեան առնուելով, որոշուեցաւ որ Մէտրէսէներու մէջ աստուածաբանական դասախօսութեանց հետուող և վիայական առնող ուսանողք զինուորական ծառայութենէն ազատ պիտի լինին։ Այս որոշումն Իշխանին կողմէ վաւերացեալ լինելով, կը յուսացուի որ գաղթականութեան առաջքը պիտի առնուի»։

—

Կը յիշուի թէ Արևելեան Ռումէլիի նախորդ կուսակալ Ալէքօ փաշա Փիլիպէէն մայրաքաղաքս եկած ատենը 800 ոսկի առած էր կառավարական մնուակէն, իբր ճանապարհի ծախք։ Մօնիթէօռ կը դիտէ թէ Ալէքօ փաշա ցորչափ պաշտօնի վրայ գտնուեցաւ, ծախքի թշնամի էր և երբ քաղաքային զօրաց նախորդ հրամանատար Վիթալիս փաշա մայրաքաղաքս կոչուեր է, մերժեր է անոր ճանապարհի ծախքը վճարել տալ։ Անկրօ-Ֆրանսական թերթը կիմանայ թէ Վիթալիս փաշա դատ պիտի բանայ, այդ 800 ոսկին արդելքի տակ դնելով, մինչէն իւր ճանապարհածախքն ստանալու համար։

—

Եգիպտոսի առողջապահական վարչութիւնն իւր յունիս 25 ի նստին մէջ որոշեր է Միջերկրականի Ֆրանսական նաւահանդիստներէն եկող բոլոր նաւերը քառասնամեայի ենթարկել։ Միանգամայն որոշեր է որ յունիս 25 էն յետոյ Ռոմպէյէն կամ Կալկութայէն մեկնող պատերազմական կամ թղթատարական նաւուց ազատ անցագիր տրուի։

Էքսբրէս մասնաւոր աղբիւրէ կիմանայ թէ Սիսիլիոյ մէջ ալ քոլերա ծագեր է։

—

Լա Թիւրքի հետեւեալը կը գրէ Պէրութի Հագիդաթի էջ Ալսպար լրագրոյն յունիս 26 ի թիւէն։

«Հալէպի Զօր դատաւորն Էֆ-Հոյիէդ դիւղի բնիկներէն Շէյխ Մուհամէտ Ինքզինքը Մէքէի կարծեցնել ուզելով, խումբ մը մարդիկ հրապուրեց շուրջը հրաշագործ սեղաններ ծալով անոնց և ոչխարներ զոհելով։ Շէյխ Մուհամէտ այդ մարդոց հետ սպառնացաւ Թալալիէ դիւղին վրայ, որոյ բնակիչը քրիստոնեայ են։ Սուրիոյ կուսակալն եղելութիւնն իմանալով հրամայեց ոստիկանութեան հրամանատար Լիսմէր փաշայի որպէսզի խումբ մը ոստիկաններով անդ երթայ. բայց քիչ մերձ Հալէպի կուսակալին պաշտօնատէս տեղեկութիւն ստացաւ թէ Շէյխն և իւր մարդիկը ձերբակալուած և դատի ենթարկուած են։»

Հիւսիս յտաէն (Եէմէն) յունիս 20 թուով կը գրեն թէ ՌէՀիի պաշտօնատարներէն Ալէքսանդր Բրիսօն անուն երիտասարդն, որ բազմաթիւ քնամնիք ունի ի Կ. Պոլիս, մահարեր տենդ մը բռնուելով երկու օրուան մէջ մեռեր է։ —

Բերա Բալաֆթիթա անուն թաղը բնակեալ Եիւզ Տիրհէմ Բուրուլ ըսուած կնոջ որդին, ձկնավաճառ Մ. Դրիդոր երեկ ընկերի մը հետ Գալաթիա Պիւլսիւլ փողոց Էրման ըսուած կնոջ վատահարաւ տունն երթալով՝ զրօնուլ ուզեր է. և սրամիտեւ մերժուեր է՝ տունէն ելեր և դուրս կանչելով կինը, խոշոր քար մը գլխուն իջուցեր վիրաւորեր է ձախ կողմէն, և ինքը յայտներ է վախչիլ։

Թէ.քիրտաղ-Իսքէլէսիի առջև խարսխեալ ձիթանաւու մը նաւատորներէն Նէքօլի, բնիկ Պրուսացի, երեկ Գալաթիա Դուվարիար փողոցը Պայազիտ ՄէՀճիտի առջև դրամին քսակը հանած ժամանակ, յանուամ 200 ղրշի չափ կայ եղեր, հռչակաւոր խարբերայ և քսակահատ Պարսիկ Ճաֆէր, ընկերի մը հետ, ամենայն ճարտարութեամբ քսակն յափշտակեր են, բայց Ճաֆէր բռնուեր է վիճակ ատենը։

—

Գալաթիոյ ոստիկանութեան կողմանէ ձերբակալուեր են Գալաթիոյ Բէյէր-Սէլթը թաղի բնակիչներէն ռուսահպատակ խաչամ Զաքարիա, Միւնաո և Զաղրայի-Աֆիֆի գաղթականներէն խաչամ Եագօ, որոնք մայրաքաղաքէս Ռուսաստան և Ռուսաստանէն մայրաքաղաքս մարդ կը կը փախցնեն եղեր կեղծ անցագրերով։

—

Սիրուդի բնակիչք քանի մ'օրէ հետէ յուղման մէջ են։ Երեք չարաթի առաջ 12 տարեկան յոյն աղջ մը կորսուելով, ընտանիքն ամեն կողմ փնտռեցին, բայց չը գտան։ Միայն իմացան. որ կորսուելուն առջի օրը հրէայի մը տունը մտած էր ուր կերթար սովորաբար. այս մտահոգութեանց մէջ էին, երբ փոխարիի մը ծառայելով և յորդ անձրեւը տեսալով, ջրոց քաշուելէն յետոյ մոռակայ դաշտի մէջ ոգու մը դիակը գտնուեցաւ զոր իսկոյն ճանչցան թէ կորսուեալ յոյն աղան էր։ Վիրը կորուած և գլխէն բանուած էր, նոյնպէս ձեռքերն և ծնկուրները կորուած էին։ Քանի մը ձերբակալութիւնք եղան, բայց դրացի հրէային աղջիկն խնդաբերաբար յայտնեց թէ քանի մ'օր առաջ հօրը դիտել տուած էր թէ կորուսեալ աղուն հագուստները մառանին մէջ պահուած էին և իւր հայրն այրած էր զանոնք։ Այս յայտնութեան վրայ հայրն ու աղջիկը բռնուեցան և հարցաքննութեան ենթարկուած են այս պահուս։

—

Վերջին յորդ անձրեւներուն ժամանակ, Թէէնիայի մէջ տուն մը փլեր է, գլուղն եռեւի լեռան կողքն հոսող հեղեղին ուժգնութենէն, բայց մարդու կորուստ չկայ։

—

Անցի օրը Գալաթիա, Գիրէձ-գարուի կողմը քսակահատ մը կնոջ մը ձեռքի պատսարն յափշտակեց, որուն մէջ 20 ոսկի կար. խանութիստանը եռեւէն վազելով, քսակահատը պատսարը ձգեց փախաւ, բայց յետոյ նշմարեցին որ մէջի ոսկին առած էր։

—

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԵՐՈՒ

Օսմ. Կայսերական Գանձային Գալաթիոյ և Պերայ դրասենեակները դոց պիտի մնան յառաջիկայ ուրբաթ 11 յուլիս։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Ա.յս օրուան)

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Թուլոն, 7 յուլիս

Երէկ իրիկունէ ի վեր քոլերայէն մեռնողներու թիւը կը հասնի 9 ի։

Մարսիլիա, 7 յուլիս

Երէկ իրիկունէ ի վեր քոլերայէն մեռնողներու թիւը կը հասնի 17 ի։

Թուլոն, 7 յուլիս

Առաւօտէն ի վեր 7 հոգի մեռան քոլերայէն։

Մարսիլիա, 7 յուլիս

Առաւօտէն ի վեր 8 հոգի մեռան քոլերայէն։

—Վերոյգրեալ հեռագրաց առաջին երկուքն այս առաւօտ հրատարակեցան արդէն. այս հեռագրաց առանձին հրատարակութիւնը ոմսամանէ ենթադրել տուաւ թէ պտոյտ թուով մարդ մեռեր է։ Հետեւաբար, ըստ այս նորագոյն հեռագրաց, յուլիս 7 ին, քոլերայէն մեռնողներու ընդհանուր թիւն է

Թուլոնի մէջ 16 հոգի

Մարսիլիոյ մէջ 25 հոգի։—(Ծ. Գործ.)

Բարիզ, 7 յուլիս

Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, նախարարաց Պ. Ժիւլ Ֆէրրի հարցման մը պատասխանելով յայտարարեց թէ հաստատուած պահպանութեան չինական կառավարութենէն Թիէն Զիէնի դաշնադրին բռնաբարման համար։

Զրոյց կայ թէ Ֆրանսա 250 միլիոն ֆրանք տուգանք պիտի պահանջէ Չինաստանէն։

Թուլոն, 8 յուլիս

Այսօր 16 հոգի մեռան քոլերայէն։

Մարսիլիա, 8 յուլիս

Այսօր 20 հոգի մեռան քոլերայէն։

Էքս, 8 յուլիս

Այսօր Էքսի մէջ 3 հոգի մեռան քոլերայէն։

ԴՐԱՄԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 27 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լիմասոլի վրայ (պանքային) ...		110
3 » » » (վճարելի) ...		109 3/4
3 » Բաղդադի » (պանքային) ...		22 92 1/2
3 » » » (վճարելի) ...		23

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԱԲԵՊՂՈՅՑ

Օսմանեան Թոնսոլիտի

Երեկ երեկոյ գոցուեցաւ ... դ.հկ.		8 20
Պօրսայի գոցուելէն վերջը ...	»	8 20
Երեկ Բեռլինի մէջ ...	»	— —
Ամաւաուն բացուեցաւ ...	»	8 19 1/2
Բարձրագոյն գին ...	»	8 19 1/2
Նուազագոյն ...	»	8 18 1/2
Կէս օրին ...	»	8 18 1/2
Փոխառութիւն 1863 ...	ֆր.	54
» 1865 ...	»	48 50
» 1869 ...	»	43 50
» 1873 ...	»	38 50
Պոնտ տէ Թրեզոր ...	Անգլ. Լ.	16 25
Բանկէրի երկաթուղի ...	ֆր.	42 75
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ ...	»	367
Բաժնեթուղթ Լաբիսմի ...	»	81

ԲԱԺՆԵՏՈՄԱՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ ...	Անգլ. Լ.	3 18
Ֆրէսի Ժէնէրալ ...	Օսմ. Լ.	7 15
Պանք տը Գօնս. ...	«	5 15
Սօս. Շանժ է վալէօր ...	Օսմ. Լ.	3 28
Թրամուէյ ...	» »	290
Իսթիթիւ Նգիպտասան ...		63 27 1/2
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ...		63 20
Դիէսրը գործ չեղաւ ...		— —
Այս առաւ. բացուեցաւ ...		63
Կէս օրին նոյն գին ...		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի ...	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց ...	»	87 28
Անգլիական ոսկի ...	»	110 2
Ֆրիսիդ ...	»	31 12
Բոլ. Խիէրիսլ ...	»	90 8
Ռուսպլեթղթագրամ ...	»	9 01
» արծաթ ...	»	89 30
Յիսօրին ...	»	9 2
Մէճ. արծ. (տարբ.) ...	»	108 8
Հիւգնոց ...	»	102 20
Մէճիտիէ ...	»	98
Պղնձ ...	»	780
Թղթադրամ ...	»	2700
Վէշնոյ ...	»	103 5

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 3 Յուլիս ժամ 5 ասր. 45 երեկոյ

Անգլ. քսնսոլիտ գոցուեցաւ ...		99 13/16
Օսմ. » բացուեցաւ ...		7 11/16
» » գոցուեցաւ ...		7 9/16
Օսմ. փոխառութիւն 1865 ...		40 1/8
» » 1869 ...		7 7/8
» » 1871 ...		65 1/4
» » 1872 ...		15
» » 1873 ...		7 7/8
Փոխառութիւն 1877 ...		77 1/4
Պանք Օթոմանն ...		13 5/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.) ...		89 5/8
Եգիպտական միացեալ (Ռէնիֆիէ) ...		57 3/4
» » առանձն. (ըբիսիլէմիէ)		81 3/8
Տայրա Անանիէ ...		57 1/2
Տօմանիսկ (փոխառ. Լոչիլա) ...		82
Հունգարական պարտաքուղթ 1877		101
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ ...		—

Վիէննա, 8 Յուլիս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ ...		122 05
Օսմանեան երկաթուղի ...		20 70

Բարիզ, 8 Յուլիս ժամ 3 վսր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 % ...	բաց	106 75
» » 3 % ...	բաց	76 05
Օսմանեան քսնսոլիտ բանուեցաւ ...		7 72 1/2
» » գոցուց. (գ. կ.)		7 75
Օսմանեան փոխառութիւն 1863 ...		—
» » 1865 ...		53
» » 1869 ...		44
» » 1873 ...		40
Օսմանեան երկաթուղի ...		41 75
» Բէյրութ բանեթուղթք ...		538 75
Պանք Օթոմանն ...		590
Դրէսդի Լիոնէ ...		537 50
» Ֆոնսիէ ...		1266 25
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կար.) ...		1480
Սուէզի ջրանցք ...		1862 50
Ռուսական 5 % 1877ի ...		95 1/2
Իտալական Ռանթի ...		92 70
Ամերիկեան Ռուս. (Ռիւս Օրիան.) ...		—
Եգիպտական միացեալ գոց (ֆլատ) ...		291 25
Սպանիական (արտաքին) ...		57 1/8
Բրիսիթէ թիւրք ...		365
5 % Հելլենական ...		366 25
Ձեզ Լոնտրայի վրայ ...		25 48

ՄԵՏԼՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԼԻՆ

9 Յուլիս (Ն. Տ.)

		Ժ. Վ.
Լրագրումն Արեգական (Ամերիւզթի) ...		4 38
Մուտք » ...		7 32
Կէս օր (Մէջին ժամով) ...		12 ... 4 59
Կէս օր (Լիամ ըստ Ցանցկոց) ...		4 21
Լրագրումն Լուսնի (Ամերիւզթի) ...		7 59
Մուտք » » ...		5 38

Երեւումն Լուսնի Վ. Փ. 15 Յուլիս ...

Առաւօտեան ժամը 8ին

Բարոմետրի (Ծովու երես) ...	759 2
Ջերմաստիճան ...	26 4
Նուազագոյն ստորնոտ ...	18 8
Բարձրագոյն » ...	28 7
Խոնաւութիւն % ...	60
Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու մէջ ցոյց տուած ...	0
Ուղղութիւն հողմոյ հարաւ հանդարտ ...	

ՅՈՒԼԻՍ 8 ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Զանազանք թեմեր մը լիցած կը մնայ հարաւային Եւրոպայ և Մէջերկրականի վրայ, ուր հովը սակաւ է և փոփոխական. հիւսիսային հովն դրժ տկար է Ադրիատիկայի և Օսմէսպոյի վրայ. հանդարտ օդ ի Տարտանել. Բարեխառնութիւն է 38 ստիճան ի Պարտատ, 21 Օսմէսա, 19 ի Բարիզ և 13 ի Ռեդրսպուրգ։

ՌՈԲԵՐԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

—o—

Ռոբերդեան վարժարանը 1863ին հիմնարկուած լինելով իւր 21ՐԴ տարեշրջանը առարկեց։

Վարժարանի վերին հսկողութիւնը կը վարէ հինգ անդամէ բաղկացեալ խնամակալութիւն մը, որ կը մնայ ի Նիւ-Եորք Միացեալ-Նահանգաց Ամերիկայ, և ի դիմաց խնամակալութեան կը հսկէ տեսուչ մը, որ է Պատ. Վաշչարն, ընկերակցութեամբ վարժարանին հինգ գլխաւոր ուսուցչաց, որք ի միասին ներքին հոգաբարձութիւն մը կը կազմեն։ Այդ հինգ ուսուցիչներէն մին հայազգի է, որ է Մեծ. Յակոբոս էֆէնտի Հէհիկեան։

Վարժարանն ունի այլ եւս տասն ու վեց դասատուներ, և ասոնցմէ ալ երկուքը հայ են, որք են Մեծ. Աբրահամ էֆէնտի Տէր Յակոբեան, նախապատրաստական կարգին դասատու, և Մեծ. Ս. թանգինէ էֆէնտի Ս.բատեան, Թուրք, Պարսիկ և Ս.բաբացի լեզուաց դասատու։

21 տարիներու մէջ աշակերտաց թիւը եղած է 1232, իսկ իւրաքանչիւր տարւոյ աշակերտաց ցուցակները գումարելով կը լինի 3541։ Պաշտօնի վերակացուիր ընդունողներու թիւը եղած է 147, ներկայ տարւան 22 ուսումնատարներն ալ ի միասին։ Նշանակուած չէ թէ բուսնդակ աշակերտներէն քանի՞ հատը Հայ եղած է, սակայն վերակացուիր ընդունող ուսումնատարներուն թուոյն հետ հետեւեալ ցուցակը յառաջ կը բերինք։

1868	Տարի 2	Վերակացուիր 1 Հայ
9	» 6	» — »
1870	» 1	» 1 »
1	» 5	» — »
2	» 3	» — »
3	» 1	» — »
4	» 5	» — »
5	» 11	» 5 »
6	» 15	» 7 »
7	» 14	» 6 »
8	» 8	» 5 »
9	» 11	» 5 »
1880	» 7	» 3 »
1	» 12	» 2 »
2	» 9	» 4 »
3	» 10	» 4 »
4	» 22	» 7 »
	147	46

Ներկայ տարւան աշակերտաց թիւը 211 եղած է, որոց քաղաքացի և Հայոց թիւերն ալ հետեւեալ ցուցակին կը տեսնուին։

Ռուսերէն Բարձր Կարգ	22 Աշակ.	7 Հայ
» Միջին	» 18 »	4 »
» » Սորին	» 27 »	9 »
Նախակ. Վերին	» 42 »	22 »
» Սորին	» 33 »	22 »
Նախապատրաստ.	» 49 »	15 »
	211	79

ՎԱՆՔ ԵՒ ՎԻՃԱԿ

Վանքերը ու վիճակները լարեկարգելու գլխաւոր միջոցներէն մին կը կարծուի Կեդրոնական Վարչութեան իրաւունքը ոչ թէ ըստ հաճոյից առաջնորդ և վանահայր ընտրել և փոխել։ Այդ դատաւորը ժամանակ մը բերնէ բերան չրջելէ յետոյ, Գեր. Սեֆերեան զայն Ընդհանուր ժողովոյ առեալք բերաւ, սակայն Ընդհանուր ժողովը զայն մերժեց նախագահնէ գլուխի առաջարկութեամբ։ Բայց առաջարկը այսու չդադարեցաւ, և նոր քննիչ Կրօնական ժողովը (թերեւս նոյն Գեր. Սեֆերեանի նախաձեռնութեամբ) որոշեց կրկին անգամ և իւր անուամբ խնդրել Ընդհանուր ժողովոյ առաջը հանել։ Թերեւս ամիս մը անցաւ այն օրէն, այլ առաջարկը սակաւին չբերուեցաւ։ Վստահ եմք թէ Կրօնական ժողովը իւր առաջարկը պիտի պատճառաբանէ, և օ՞ գիտէ քանի Դոքեաներ պիտի չարէ անոր սիկրը։

Ընդհանուր կարծեաց մէջ այդ դրութիւնը լաւական ընդունելութիւն գտած է, և ասանք ի՛երեւակայեն թէ դատաց համար ոսկեզնիկ օրեր պիտի լինին երբ Կեդրոնական Վարչութիւնը ուզած վարդապետը ուզած տեղը յղելու իշխանութիւն ստանայ, և հետեւապէս առաջնորդները և վանահայրները շարունակ տեղափոխութեան ենթարկէ։

Անպտուտ կարծիք մը յայտներու համար նախապէս խնդրոյն վիճակը քննեմք։

Ինչ հիման վրայ հաստատուած է առաջնորդաց ժողովրդենէ ընտրութիւնը։ — Արդարեւ Սահմանադրութիւնը այդ իրաւունքը կուտայ, սակայն Սահմանադրութիւնը այդ իրաւունքը չտեղծեց։ Մեր ազգային եկեղեցաց դրութիւնը զոր եկեղեցական կանոնք և ծիսակոյտ մատեանք լուսաւոր կերպով կուսուցանեն, ոնլրբզելի կապ մը դրած է ժողովրդեան և կղերին մէջ, և կղերականաց ժողովրդական ընտրութեամբ ի պաշտօն կոչուիլը այդ կապին արտայայտութիւնն է, նուիրադործեալ ձեռնադրութեան պահպան երդուած արժանի է խօսքերով, որ և հաւասար կերպով կերդուի քահանայից, եպիսկոպոսաց և կաթողիկոսի ձեռնադրութեան ժամանակ։ Եկեղեցւոյ անխուսափելի կանոն է այս։ Սահմանադրութիւնը կը ցուցնէ թէ ինչ ձեւերով պիտի գործադրուի մեր ժամանակին վերոյիշեալ ժողովրդական ընտրութիւնը։ այդ ձեւը տարբեր եղած է նախկին ժամանակաց մէջ և ապագային մէջ ալ տարբեր ձեւեր կրնան գործադրուիլ։ բաւական է որ ժողովրդական ընտրութեան հնաւանդ եկեղեցական կանոնը անխախտ պահուի։

Կեդրոնական վարչութեան, այսինքն բարձրագոյն իշխանութեան ձեռամբ ստորագրեալ եկեղեցական պաշտօնեայներ ընտրելու կանոնը, կրնայ շատ աւելի ձախող եղբարակցութեանց մեղ առաջնորդել։ Վասն զի ժողովրդական ընտրութիւնը իրեն սեփհականող կեդրոնական վարչութիւնը, շատ ա՛ւելի և բոլորովին անզգոյ կը դտնուի եթէ երբէք իրմէ բարձր իշխանութիւն մին ալ... կամենայ անոր ձեռքէն առնուլ եկեղեցական պաշտօնեայներ ընտրելու իրաւունքը։

Բերեմն իրը սկզբունք և իրը կանոն, ոչ օրինաւոր է և ոչ օգտակար ժողովրդական ընտրութեան դրութիւնը խափանել և վարչական ընտրութեան ձեւը ընդունիլ։

Սակայն կեդրոնական վարչութիւնը և առ հասարակ ամեն բարձրագոյն իշխանութիւն իրաւունք ունի ստորադասեալ իշխանութեանց և պաշտօնեից վրայ հսկել, խրատել և յանդիմանել, պատժել և պաշտօնազրկել, և առժամայ կերպով ամեն պահանջեալ անօրէնութիւնները կատարել։ Այս իրաւունց ուժովն է, որ առաջնորդական և վանահայրական խնդրոյ մէջ ալ կեդրոնական վարչութիւնը երբ պատշաճ չդատեր՝ ընտրութիւն ընել չհրամայեր, և տեղապահներով և փոխանորդներով կը կատարէր վիճակները և վանքերը։ Այս դարմանն ալ թէ եկեղեցական ընդունած է և թէ Սահմանադրութիւնը, և ցարդ ալ գործադրուած է։ Զեմք կարծեր որ Կրօնական ժողովոյ նոր առաջարկը ասկէ տարբեր արդիւնք մը յառաջ բերելու նպատակ ունենայ։

Կրօնական ժողովը կը խնդրէ որ կեդրոնական վարչութիւնը իրաւունք ունենայ առժամայ կերպով վիճակ առաջնորդներ և վանուց հայրեր նշանակել, կամ որ նոյն է՝ կը խնդրէ որ առժամայ կերպով վիճակները և վանքերը իրեն յարմար դատած անձերով կատարէ։ Բայց այս իրաւունքը ոյդէն ունի, և չեմք իմանար թէ ի՞նչ նպատակով երկար և տաժանելի վիճաբանութեան մը կուզէ ենթարկուիլ, և ինչո՞ւ գաւառացի ժողովրդեան երեւակայութիւնը կը ջանայ յուզել։

Երբ այդ յուզմանց և վիճաբանութեանց յաղթելով առաջարկեալ իրաւունքը ստանայ, արդիւնքն ուրիշ տարբերութիւն պիտի չունենայ, բայց եթէ դացող վարդապետք կամ եպիսկոպոսունք փոխանակ դեղապան կամ պարզիպսկան ֆոխանորդ կոչուելու առաջնորդ անուանք պիտի կրեն իրենց սարդարութեանց կամ հասցէներու մէջ, որովհետև իրաւասութեան և իշխանութեան կողմանէ կատարելապէս նոյն է առաջնորդին և տեղապահին վայելածը։

Մեր քանի մի արտաքին նշաններ կան, որք տեղ տեղ տարբերութիւն կը դնեն առաջնորդին և տեղապահին մէջ. այսպէս են դասին մէջ ազակոյմեան աթոռի վրայ չպաղիլ, կառավարութեան ժողովներու մէջ ուրիշ ազգաց առաջնորդներէ յետոյ տեղի ունենալ, կամ բնաւ իսկ չունենալ, և ուրիշ քանի մի ասոր նման բաներ։ Բայց այդ արտաքնութիւնները տեղապահաց ալ շնորհելը արդէն կեդրոնական վարչութենէ կամ սովորութենէ կախում ունի, և հարկ չեմք տեսներ որ ընդհանուր ժողովոյ մէջ վիճաբանութիւն մը, և սկզբունքի յեղաշրջում մը կատարուի, որպէս զի Պարարքարանը իւր յղած տեղապահներուն իրաւունք տայ յաթոռ բարձրանալ և կառավարութեան ժողովոյ մէջ իրենց տեղը գրաւելու։ Ինչպէս ոմանք կը նեն, նոյնպէս ամենքն ալ կրնան ընել։

Կեդրոնական վարչութիւնը երկու գլխաւոր գործունէութեանց առջև կը դտնուի դաւառական ժողովրդեան հոգեւորութեան գործը բարենորոգելու համար։ Այդ երկու գործունէութիւնքն են. մէկ մը եպիսկոպոսները և վարդապետները հանդիպել դաւառական պաշտօն ստանձնելու, և մէկ մըն ալ ստանձնելէն յետոյ հանդերութեամբ իրենց պաշտօնը շարունակելու։ Արդ բացարձակ կրնամք հաստատել թէ ժողովրդական ընտրութեան սկզբունքը գործադրելով չէ որ այդ երկու գործունէութիւնք կրնան լուծուիլ։ Օրինակներ շատ և շարունակ են որ եպիսկոպոսունք և վարդապետք դաւառական պաշտօններ չեն ստանձներ թէ ժողովրդական ընտրութեամբ լինի այն և թէ վարչական ընտրութեամբ, և պաշտօն ընդունողներն ալ շարունակ խուսափելու ճանապարհ կը փնտռեն թէ ժողովրդական ընտրութեամբ պաշտօն վարեն և թէ վարչական ընտրութեամբ։

Եթէ եպիսկոպոսունք և վարդապետք պաշտօնի խուսափելու մէջ անկրաւ են և յանցաւոր, անոնց բնութիւնք զգալու և անոնք իրենց կոչման հնազանդեցնելու փոյթ տանելու է, և ոչ թէ ընտրութեան ձեւը փոխելու։

Իսկ եթէ եպիսկոպոսունք և վարդապետք պաշտօնի խուսափելու մէջ իրաւացի պատճառներ ունին, դարձեալ փոյթ տանելու է որ իրաւացի դժուարութիւնները լուծուին և օրինաւոր դիւրութիւնները տրուին. և ասանք ալ ոչ թէ ընտրութեան աղբիւրէն կախում ունին, այլ պաշտօնավարութեան պարագաներէն միայն։

Ոմանք կը կարծեն թէ ընտրական սկզբան փոփոխութիւնը օգտակար պիտի լինի քաղաքական մեջամտութեամբ չփոթուած վիճակներու դործերը կարգադրելու։ Սակայն այժմեան անդլերէն մնացող տասնուվեց աւելի վիճակներէն հաղիւ երկուքը կամ երեքը այդ պատճառով չփոթուած են, և չփոթուած վիճակներուն ամենամեծ մեծամասնութիւնը միայն ներքին պատճառներու համար անդլերէն մնացած է։ Դարձեալ պէտք է դիտել որ քաղաքական պատճառով բացակայ առաջնորդաց նկատմամբ աւելի խստիւ կեդրոնական վարչութիւնը պնդէց և կը պնդէ, քան թէ ժողովուրդը, և երբ կրօնական ժողովոյ նոր առաջարկն ալ քննէ, տակաւին կեդրոնական վարչութիւնը հակասութեան մէջ չմնայու համար պարտաւոր պիտի լինի քաղաքական պատճառով բացակայ առաջնորդները չփոխելու, և հետեւապէս անոնց վիճակներուն նկատմամբ ալ որ և է անօրինութիւն չընել։

Կեդրոնական վարչութիւնը հարկաւ փոյթ ունի որ վիճակային ժողովրդեան մէջ համաձայնութիւն տիրէ։ Արդ ո՞ր կերպով կը կարծէ այդ համաձայնութիւնը դոյացնել. ո՞չ ապաքէն աւելի համաձայնութիւն կը լինի, երբ ժողովուրդ և առաջնորդ իրը ընտրող և ընտրեալ իրարու կապ մը կունենան, քան թէ երբ առաջնորդը ժողովրդեան կամաց հակառակ եկած լինելով ամենէին պէտք չդգար ժողովուրդին հետ հաշտ և խաղաղութեամբ ապրելու, այլ իբր օտար վարձկան մը կը վարուի ժողովրդեան հետ։ Այդ կէտին վրայ շատ չեմք պնդեր, վասն զի արդէն ճանչցած եմք ի հարկին առժամայ առաջնորդներով կառավարելու իրաւունքը, որ և շատ անգամ օգտակար և երբեմն ալ անհրաժեշտ կը դառնայ. սակայն մեք հաստատուն սկզբունքին վրայ կը խօսիմք, և ինքնին կը նեմք։

Խօսքերնիս համառօտելով կեդրակացնեմք։

Ընտրական սկզբունքը փոխելը օրինաւոր չէ։

Առժամայ տնօրինութեանց համար վարչութեան արդէն ունեցած իշխանութիւնք բաւական է։

Քանի մի արտաքին քայլեր աւելցներու համար ալ կեդրոնական վարչութիւնը ինքնին ձեռնհաս է։

Ուրեմն.

Ազգային կեդրոնական վարչութիւնը դաւառներու առաջնորդական և վանահայրական խնդիրները պարզելու և անգլերէն մնացած վիճակներու գործը կարգադրելու համար, կարեւոր իշխանութիւնը ունի, և ընդհանուր ժողովէ նոր իրաւասութիւն ընդունելու պէտք չունի, և եթէ չգործեր՝ ինքն է պատասխանատու։

Ուր որ պարագայք կը պահանջեն, առժամանակայ կարգադրութեանց իրաւասութիւնը կը վայելէ և ոչ ուրեք դրուած կայ թէ առժամանակայն քանի ամիս կամ քանի տարի պիտի տեւէ, այլ կը տեւէ ցորչափ և հարկը կը տեւէ։

Իսկ եթէ խնդիր չեղած տեղեր փոփոխութիւններ ընելու հարկ կը տեսնէ, այն ալ ցարդ ոչ մէկու մտքէն անցած է, որ անոր վրայ ալ խօսիմք։

ՏԻՐԱՅ

ժամանակ, դժնդակ կրնայի մը տակ, խեղճ ծերունի մը Բալնիոյ տնային ուղիներէն միոյն եղրը պառկած, սառնաշունչ հովին առջեւ, հաղիւ իւր մերկութիւնը ծածկող ցնցոտի մը վրան ունենալով։

մացեր էր, և իմ՝ նեղած միջոցիս ձիւնը հալելով գլուխս կամաց կամաց մինչեւ գետնին իջուցեր էր։ Իսկ մութին մէջ ծառաբան կարծածս՝ դանդակատան դագաթին հոգեցոյցն էր։ Առանց այլ եւս տարակուսելու՝ առի տարճանակ-

նոյն մէջ կը մտներ քանի որ կուտէր։ Այլոցիսի գեղեցիկ առիթ մը չէի կրնար փախցնել։ խիստ խարտանս առի և ամենայն զօրութեամբ դայլն հարուածել սկսայ։ Այս անակնկալ ծեծը զարհուրեցուցիչ դարձաւ, և առաւել ա-

քան կցկտուր լաւերներէն և յուսարէն մը, և քան Ֆրանսացի դեղեցկամաց անուշահոտութիւնները, ծերգեղջուկներն ու ոսատատումները։

Որովհետեւ բաւական ժամանակ անցաւ մինչեւ որ պաշտօնի մտայ, երկու

ճաշ նշանարած էի առաջ [illegible] թիւն ընելու։ Դիւրաբարու թաւայն մէջ լինել, կամ դէ կրնայ դինել, եթէ ունենամ, կրսեմ՝ ստոյգ փատաբերով ոչ նշանարեցի ոչ ինչ ընդհանուր ժամանակի մասնագէ յետոյ, անցինք

[illegible] պիտի [illegible] դրդրդրդրդրդ և հրաշալի են։ [illegible] Հայ [illegible] թիւն, [illegible] (Ճարտարեալ [illegible] և ի գիր։—Թուա[illegible] գրութիւնք)։

Յուլիս 11 Դշ[illegible] [illegible] դարձակ (Բ. Գաստ.).—Հայերէն

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 16—23 ՅՈՒՆԻՍ

ՅՈՐԵՆ. — Շաբթուս հրապարակը հանդարտ էր թէ Բամազանի և թէ պահանջից նուազութեան պատճառաւ։ Հասաւ 30,000 դրիւ կակուղ ցորեն, 5,000 դրիւ կարծր ցորեն։ Վաճառեցաւ 7,000 դրիւ կարծր ցորեն և 15,000 դրիւ կակուղ և 5,000 դրիւ կարծր։ Պատրաստ 10,000 դրիւ կակուղ ցորեն և 5,500 դրիւ կիսրդա։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ. —Այս շաբթու 9,000 դրիւ վաճառեցաւ որոց 4,000 դրիւը $15\frac{1}{4}$ դրչ. իսկ մնացածները $14\frac{3}{4}$ դրչ. Պահանջը լաւ առաջի զօրութիւնն կորոյս։ գները ընդհանրապէս տկար են։

ԳԱՐԻ.— Տեղական սպառման համար 4,000 դրիւի մօտ վաճառուեցաւ եղան ի դին $12\frac{1}{2}$–13 դրչ. դրիւը։ Մարսիլիոյ համար գնողներ կան հրապարակին վրայ ի դին $12\frac{1}{4}$ դրչ. քիլէն բայց ապրանաց նուազութեան պատճառաւ վաճառողք կը դիմանան։ Պատրաստ 6,000 դրիւ։

ԶԱՎՍԱՐ. —Ի դին 13 դրչ. դրիւը դրանիդով բաւական թուով գնողներ կան հրապարակին վրայ բայց վաճառք կը պակսին։

ԼՈՒԻԲԻԱ. —Այս ապրանք լաւ կերպով կը պահանջուին, լաւ գներով, բայց պատրաստից նուազութեան պատճառաւ գործ չկրնին։

ԲԱՆԼԱ.— Այս ապրանքին վրայ մեծ գործ չկայ, զի պատրաստ ապրանք կը պակսին։

ՍԻՍԵՌՆ. —Պահանջը կարի աննշան է որով և գներ անկեալ։ 40 փարայի օլան վաճառողներ կան առանց գնողաց։

ՖԹԱՆԱՀՈՒՆԵՍ. —Նոր բերքերէն 8,000 դրիւ ևս վաճառեցաւ այս շաբթու ի դին $25\frac{1}{2}$ դրամի համար։ Պահանջը լաւ է։ Գիները բռնուած։

ՍՈՒՍԱՄ. —Թէ չրկակից և թէ Մէրսինի ապրանաց վրայ լաւ պահանջ մը կը տիրէ, բայց վաճառք կը պակսին։ գները հաստատ են։

ՔԱՆԱՐԵԱ ԵԼՍՈՒ. —44 և 45 փարայի օլան գնողներ կը գտնուին հրապարակին վրայ։

ՖԻՆՏԻՐԻ ՀՈՒՆԵՍ. —Նշանակուելու կարեւոր բան մը չկայ։

ԱՖԻՈՆԻ ՀՈՒՆԵՍ. —Մօտերս այս տեսակին վրայ գործողութեանց սկիզբ մը կը յուսացուի։

ԱԼԻՒՐ

Շաբթուս վերջին չորս օրերէն ի վեր հրապարակը իւր գործօն վիճակը կորոյս, և այժմ աւելի հանդարտ է։ գները բռնուած են։ Վաճառեցաւ այս շաբթուս 20,000 պարկ։ Պատրաստ կայ 23,000 պարկ, որոնց 5,000 պարկը Օտէսա։ 3,000 Պրայլա, 10,000ը տեղական։

ԳԱՂԹԱԲԵՐԲ

ՇԱՖԱՐ. —Հասաւ 5,280 պարկ։ Վաճառեցաւ 5,780 պարկ։ Պատրաստ 4,000։ Հրապարակը հանդարտ է և եթէ քիչ շատ վաճառմունք կը լինին այն եւս գնոց վար ըլլալուն համար է։ Գնոց աւելի մեծ անկում մը կը սպասուի։

ԹԱՀՈՒԻՂ. —Հասաւ 1,000 պարկ։ Վաճառեցաւ 500 պարկ։ Պատրաստ 4,500 պարկ։ Այս շաբթու գործերը խիստ հանդարտ էին գները հաստատ են սակայն։

ԲՐԻՆՋ. —Հասաւ այս շաբթու 325 պարկ Իտալական և 1,200 պարկ Անգղիական։ Վաճառեցաւ 2,400 պարկ Անգղիական և 425 պարկ Իտալական։ Պատրաստ 4,000 պարկ Անգլիական և 700 պարկ Իտալական։ Այս շաբթու լաւ վաճառումներ եղան թէ իտալականաց և թէ անգղիականի վրայ. երկու տեսակաց գիներն ալ լաւ կերպով բռնուած են։ Իտալականաց լաւ տեսակները բարձրացած են։

ՄՈՍ. —Հասաւ 1,800 մնտուկ։ Վաճառեցաւ 1,800 մնտուկ։ Պատրաստ ոչինչ։ Պահանջը լաւ է, և գները խիստ հաստատ։

ՔԱՐԻՒԼ. —Հասաւ 12,000 մնտուկ Ամերիկայի։ Վաճառեցաւ 14,000 մնտուկ և 100 տակառ ու 2,000 մնտուկ Իտալական։ Պատրաստ 30,000 մնտուկ Ամերիկայի և 1,200 վարիլ ու 24,000 մնտուկ Իտալական։ Հրապարակը բաւական բանուկ է, պահանջը լաւ է Ամերիկայի տեսակաց համար դրանիդով բայց գները լքեալ են։

ԱՊՊԱԿԻ. —Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 1,500 մնտուկ։ Պատրաստ 16,500 մնտուկ։ Հրապարակը բաւական բանուկ է, բայց գները թոյլ են։

ՊԱՂԵՂ. —Այս ապրանքը բարձրանալու կը միտի թէ պատրաստից նուազութեան պատճառաւ և թէ սերմնոյն բարձրացման համար։

ՌԴԻ

ԱԼԳԻՐ. —Շաբթուս հրապարակը բաւական գործօն էր և վաճառմունք եղան հաստատ գներով։ Հասաւ 100 տակառ։ Վաճառեցաւ 150 տակառ։ Պատրաստ 270 տակառ։

ՌՕՄ. —Այս շաբթու գործառնութիւնք լաւ կերպով շարունակեցին թէև փոքր ինչ տկար գներով։ Հասաւ 100 տակառակ։ Վաճառեցաւ 150 տակառակ։ Պատրաստ 400 տակառակ։

ՄԵՏԱՂ

ԵՐԿԱԹ. — Եւրոպայի հրապարակաց վրայ կարեւոր փոփոխութիւն մը տեղի չէ ունեցած։ Հրապարակները խիստ հանդարտ անցուց այս շաբթու։ Գործառնութիւնք խիստ սահմանափակ եղան գնողաց պակասութեան պատճառաւ։ Այս շաբթու 350 թօնս եկաւ։ Վաճառուեցաւ 150 թօնսի կը հասնին։

ԱՆԱԳ — Հասաւ 80 տակառակ։ Վաճառեցաւ 30 տակառակ։ Պատրաստ 150 տակառակ։ Հրապարակը թոյլ է և գնողք նուազ են, զի բաւական ապրանք կը հասնին։

ԶԷԼԻԿ.— Հասաւ 200 մնտուկ։ Վաճառեցաւ 150 մնտուկ։ Պատրաստ 3,550 մնտուկ։ Հրապարակը հանդարտ էր այս շաբթու և գները անփոփոխ։

ԳԱՐՏՆԵՑԱ.— Հասաւ 2000 տակառակ։ Վաճառեցաւ 800 տակառակ։ Պատրաստ 31,000 տակառակ։ Հրապարակը հանդարտ է տկար գներով։

ԹԷՆԵԹԷՆ.— Հասաւ 150 մնտուկ։ Վաճառեցաւ 150 մնտուկ։ Պատրաստ 400 սընտուկ։ Այս շաբթու գնորդաց նուազութեան պատճառաւ, գները իջած են։

ՅԻՆԿՕ.— Հասաւ 150 տակառակ։ Վաճառեցաւ 50 տակառակ։ Պատրաստ 1,500 տակառակ։ Հրապարակը հանդարտ է անփոփոխ գներով։

ՄԱՆԻՑԱԹՈՒՐՔ

ՍԱՀՈՒՏԻ. —Այս ապրանաց վրայ շաբթուս բաւական գործեր եղան։ Վաճառեցան ստորին տեսակ ապրանք ի դին $3\frac{3}{4}$ միջին տեսակը ամբողջ և պակասաւոր եղաւ ի դին $4\frac{1}{8}$–$3\frac{3}{8}$, հոյլի մէջտեղանս ի դին $6\frac{3}{8}$ լիպրան։

ԼՈՆԴՈՆ ԳԼՈՒ. —Այս շաբթու վաճառմունք չեղան գները կարի թոյլ են։

ԵՆԼԻՔԷՆ ՊԷՋԻ. —Շաբթուս այս տեսակաց վրայ կարեւոր վաճառմունք տեղի չունեցաւ։

ԽԱՄ ԱՍԹԱՐ. —Պահանջը կարի զօրաւոր է 7 և 8 լիպրանոց և 40—44 ինչէզնոց տեսակաց համար որը բոլորովին կը պակսին հրապարակէն։ միւս տեսակներէն կայ բայց չեն փնտռուիր։

ԹԷՆՁԻԹ. —Շաբթուս այս ապրանաց վրայ մեծ գործ եղած չէ, գները տկար են։

ՊԱՄՄԱ. —Վաճառմունք կը շարունակեն կարմրի վրայ ճերմակ, դեղին, կամ կանանչ ծաղիկեայ, սիւզ բէմպէ, բէմպէի վրայ աւելի ճերմակ և երբեմն կանանչ և դեղին ծաղիկեայ, նոր տեսակ ճերմակներու գրեթէ օրի, Կրաֆթօնի մօտ տեսակաց և ուրիշ վար տեսակ ածան ապրանաց վրայ։ Ալ եէշիլի վրայ աստիկ պահանջ կը տիրէ ասա, և եկածները լաւ գներով կը վաճառին։

ՄԱՆԱՍ. —Վաթէր և էքսդրայի հաստ թիւերու միջին տեսակաց համար վաճառումներ կը շարունակեն Ասիոյ համար։ և հաստ ապրանքները կը դնուին տկար գներով։ գունաւորներու վրայ ալ այս շաբթու բաւական գործ եղած է։

ՀԱՆԲԱՏՈՒԽ

Այս շաբթու կարեւոր գործ մ'եղած չէ։ գները թէև անփոփոխ բայց տկար են։ Հասաւ գրեթէ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 3,000 թօնս։ Պատրաստ 9,000 թօնս։

ԱՐՏԱՇՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԹԻՔ. —Այս շաբթու իրը 1000 հակ վաճառեցաւ, Կէրէսէ Զէրքէս ի դին 24 և Էյպի չէհիր ի դին $23\frac{3}{4}$։ Լենկիւրիս $23\frac{1}{2}$։ Զանկլերը $23\frac{1}{2}$։ Գէօթահեա և Գարա Հիսար 22—$22\frac{1}{2}$ դրչ. օլան։ Պատրաստ 5500 հակ։ Հրապարակը խիստ բանուկ էր այս շաբթու, Լոնտրայէն եկած լուրերուն վրայ, սատ բաւական թուով գնորդներ կան։ Գները հաստատ բարձրանալու միտեալ են։ 45 օրուան մէջ Լոնտրա զրկուած ապրանք 11,000 հակի կ'ելնէ։

ԲՈՒԲԴ. —Ասիական բուրդերէ պատրաստ ապրանք կայ բայց գնողք կը պակսին։

ՄԵՏԱՔՍ. —Վաճառեցան 2 հակ Նուխի Ֆրանք 39, 3 հակ Քութայիս ի դին 108 դրչ. 1 հակ Ռէշդ 31 Ֆրանք օլան։ Պատրաստ 150 հակ։ Այս շաբթու հրապարակը հանդարտ էր, գնորդք կը գտնուին միմիայն Քօքանոի մեսաքսաց երկրորդական տեսակաց համար որք կը պակսին։

ԲԱՄԲԱԿ. —կարեւոր գործ մը չկայ, գները հաստատ են, զի ապրանաց մասին Զմիւռնիայէն և Ամանայէն եկած լուրերը կը շարունակեն լաւ լինել։

ՔԷՆՏԻՐ.— Այս վաճառքը խիստ հանդարտ է։ տեղական սպառման համար փոքր փոքր վաճառմունք կը լինին անխիտիոս գներով։

ԿԱՊԵՐՏ. — Այս շաբթու կարեւոր և մեծաքանակ գործ մը չէ եղած, միմիայն մանր վաճառմունք եղած են որոց թիւը 300 կտորի կ'ելնէ զանազան գներով։ Պատրաստ 7000 կտոր։ Հրապարակը հանդարտ է։

ԱՅՖՈՆ. —Այս շաբթու վաճառեցաւ միայն 1 մնտուկ չրքընթը 120—130 դրչ. օլան։ Պատրաստ 85 կոզով։ Հրապարակը անգոյն վիճակի մը մէջ է։ Այս շաբթու նոր բերքերէն 3 կոզով Կէյլէ հասան որոց համար 160 դրչ. կ'առաջարկեն։ Հրապարակին վրայ գնողներ թէև երեւցան բայց վարանեալ կ'երեւին։

ՖԻՓԻՐԷ. —Վաճառեցաւ այս շաբթու 1300 օլայ բանուած բնական ճերմակ Կէսարիոյ ի դին $22\frac{1}{2}$ դրչ. օլան, 1,000 օլայ բնական ճերմակ Նիկոէլի ի դին $17\frac{1}{2}$ 18 օլան։ Պատրաստ 18,000 օլայ։ Հրապարակը թոյլ է, պահանջի պակասութեան և բնականաբար գնորդաց նուազութեան պատճառաւ գները ինկած են։

ՄԱՀՄՈՒԴԻԷ. —Այս շաբթու վաճառեցաւ 100 օլայ խառնուած երկրորդական ի դին 80 դրչ. օլան։

ՍԱԼԷՓ. —Այս շաբթու վաճառմունք տեղի չունեցան։ Հրապարակը հանդարտ է, գները թոյլ են։

ՄԵՂՐԱՄՈՍ. —Վաճառմունք չէ եղած այս շաբթու։ Պատրաստ 1,300 օլայ։ Հրապարակը հանդարտ է։

ԿԱՂԻՆ. —Նոր ապրանաց համար գնողներ կան ի դին 90 դրչ. կենդինարը ֆրանկոյ Բօր։ Հրապարակը տկար է։

ՁԻՀԷՐԻ. — Այս շաբթու վաճառեցաւ 19 պարկ որոց 9ը Կեսարիոյ, ի դին 12 և 10 պարկ Կեսարիա ստորին և խառն ի դին $9\frac{5}{8}$ դրչ. օլան։ Պատրաստ 700 պարկ։ Հրապարակը հաստատ է և գնողք կը գտնուին, բայց վաճառողք բարձրագոյն գներ կը խնդրեն, այսու հանդերձ պահանջը լաւ է։

ՄԱՐԻ.— Պատրաստ 230 պարկ որոց 80ը ճերմակ և 150 պարկը սեւ։ հրապարակին վրայ գնորդներ կան, բայց վաճառողք կը դիմանան, գները հաստատ են, և տեղական սպառման համար փոքր փոքր վաճառմունք եղան ի դին $7\frac{1}{4}$ դրչ. օլան։

ՄՈՐԹ. —Այս շաբթու մորթի վրայ հետեւեալ գործերը եղան։

ԿՈՎՈՒՌ ՄՈՐԹ.— Վաճառեցաւ 200 կոր Օտէսայի մորթ ի դին $6\frac{1}{8}$–$6\frac{3}{8}$ դրչ. օլան։

ԱՅՏԻԻ ՄՈՐԹ. —Վաճառմունք աննշան եղան ի դին 18—23 դրչը ըստ տեսակին։

ՈՉԽԱՐԻ ՄՈՐԹ. —3,000 կոր բրիտաւոր և աղած մորթ վաճառեցաւ ի դին 23 դրչ. դրչը։

ԱՅՏՈՒԿԻ ՄՈՐԹ. —60,000 կտորի չափ Ռումէլիի լաւ մորթ վաճառեցաւ ի դին $24\frac{1}{2}$ 27 դրչ. դրչը ըստ տեսակին։

ԵՂՋԻՒՐ. —Այս շաբթու վաճառում չկայ։

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

Յորեն Կիրգա Ռուսիոյ	Լիվրայ	57—59	Դրչ. $22\frac{1}{4}$— 24	Քիլէն
» » Դանուբի	»	57—59	» —	»
» Կակուղ Կալաց և Պրայլա	»	57—59	» 21 — $21\frac{1}{2}$	»
» » Պուլղարիոյ	»	57—58	» 21— 22	»
» » Ռումելի	»	58—59	» 21 — $22\frac{1}{4}$	»
Եգիպտացորեն, Կալաց, Խարսիլ և Օտէսա	»		» $14\frac{3}{4}$—	»
» » Օրոսու և Տաճկական			» $14\frac{1}{4}$— $14\frac{1}{2}$	»
Գարի կակուղ			» $12\frac{1}{2}$—$13\frac{1}{2}$	»
» հաստ			» 12 — $12\frac{1}{4}$	»
Զավտար			» 13 —	»
Բիթանահունտ (քէմէն թօհումը)			» 25 — $25\frac{1}{2}$	»
Գանաբ Եէմի			Փրդ 44 — 45	Օխայ
Նօխուտ Պալիքէսէր			» 40 — 45	»
» Ամէնք			» 40 — 55	»
Բէնոմրի հունտ			» 45 — 60	»
Պալլա			» 25 — 26	»
Սուսամ Մուսանիա Պալիքէսէր			» 105 —	»
» Մէրսին			»110 —	»
Աֆիոնի հունտ			» 55 —	»
Լուբիա Օրոս			»125 —135	100 »
» Դանուբ			»135 —146	» »
Օտէսա Ս. Ամիւր			Դրչ. 124 —128	Պարկը
» Բ. »			» 110 —116	»
» Գ. »			» 90 — 94	»
Ամիսա			» 92 — 96	»
Պրայլա տիպիկանի հետ խառնուած			» 85 —	»
Պրայլա			» 85 — 84	»
Վառնա			» 74 —	»
Շըմէնտրֆէր			» 80 — 85	»
Խաֆիզ			Դրչ. 740—780—850	Օխայ 100 ոսկին
Լեղակ պէնկալ			» 80—110	» » »
» Փուրբայ			» 60— 80	» » »
Որդան կարմիր սեւ			» 18— 19	» » »
» կարմիր թուխ			» 15— 16	» » »
Պղպեղ			» —12	» » »
Կինամոն (դարչին)			» $5\frac{1}{2}$— 6	» » »
Գարէնֆիլ			» 9—10	» » »
Թէյ սեւ ստորին			» 12— 16	» » »
Թէյ առաջին և լաւ			» 29— 38	» » »
Շաքար Հընտոյից			» 155—168	կենդինարը 105 »
» Դրիէսթէ Ս. (պարկի մէջ)			» 160	» » »
» » Բ. (»)			» 156	» » »
» » Գ. (»)			» 142—148	» » »
Մծուռք			» 34—35	» 100 »
Խունկ (Գիւնլիք)			» 220—240	» » »
Բրինձ Խոսրով Ս. Ռիզօն		Ֆրանգ	$47\frac{1}{2}$—	Պարկը »
» » Բ. »		»	47	» » »
» » Ամսովրական		»	42	» » »
» » Բ. »		»	39	» » »
» » Գ. »		»	—	» » »
» Հնդկական		Դրչ.	124—127—150	» » »
Գօլա Գաղիական		»	$3\frac{3}{4}$	Օխայ » »
» Անգղիական		»	164	Մնտուկը » »
Մոմ		Դրչ.	$7\frac{3}{4}$	Քիլօ » »
,, Գաղիական		,,	94—	» » »
Կապ Ամերիկայի մնտուկ		»	29 —$29\frac{1}{2}$	33–36 » »
» Ռուսիոյ		»	30 —32	» » »
» » (վարկի մէջ)		Փարայ	42	Օխայ » »
Ոդի Ռուսիոյ Օլատօֆքա 16 ատիճան		Օխայ	24—$24\frac{1}{2}$	1 Ոսկւոյ
» » Սօտինաքի		»	$23\frac{1}{2}$—26	»
» » Խարքով		»	27—	»
» Վար տեսակ Սէլանիկ եայլն		»	29 — 33	»
Ոսմ Թրիէսթէ		Կղրչն	$18\frac{1}{2}$—$18\frac{3}{4}$	»
» Անգղիոյ			9—$9\frac{1}{4}$	»
Անգղիական երկաթ (չուղուդ)			45	Կենդինարը
» Երկաթ (տէմէռ)			45	»
Շուէտի » (չուղուդ)			78 —80	»
» » (տէմէռ)			82	»
Տախտակ » (Սահ) թիւ 1— 4			65 —	»
» » » » 5—10			70 —	»
» » » » 11—14			80 —	»
Կլոր			90	»
Զէմպէր սովորական			59	»
» Մեծ դիրք			65 —67	»
Անագ (դալայ)			605—	»
Կապար (սաչմա)			112	»
» Տախտակ			120—	»
» Խողովակ			110—	»
Զէյլիք	Դրչ.	127—132		Մնտուկը
Գարմիլցա	45 գիլոնոց »	58— 62—		Վարիլը
Թէնեքէ	»	185—		2 Մնտուկը
Պղինձ	»	12 —$12\frac{1}{4}$	Օխայ	»
Ճինկօ	Ֆրանգ	70—	100	Օխայ
Հանդամուխ Նիւդասլը (ի վաճառատուն)	20	Շ. 0 Բ. —	Շ. 0 Բ.	Թօնսն
» » » (ծովու վրայ)	22	» 6 » —	» 6 »	»
» » Գարտիֆ (ի վաճառատուն)	22	» 0 » 25	» 0 »	»
» » (ծովու վրայ)	24	» 0 » — 25	» 0 »	»
» » Հարթլբըրուլ	18	» 0 » — 19	» 0 »	«
Լիվերբուլ	16	» 0 » — 17	» »	«
Մահուտի	Դրչ.	6—$6\frac{1}{2}$	Լիտրան	Ոսկի »
Ամերիկան ամբողջ եւարտա	»	$4\frac{3}{4}$— $5\frac{1}{2}$	»	» »
» պակասաւոր	»	$3\frac{1}{2}$ —$5\frac{1}{4}$	»	» »
Ասթարցու (լոնկ դլոթ) լաւ տեսակն	»	4—$4\frac{3}{4}$	»	» »
» » » փոքր լիպրա	»	5—	»	» »
» » » ներկուելու (գօտինքթն)	»	$5\frac{3}{8}$— $5\frac{1}{2}$	»	» »
Եէլքէն պէզի լաւ տեսակ	»	$4\frac{3}{8}$— $4\frac{1}{2}$	»	» »
» » երկրորդականք	»	4—$4\frac{1}{4}$	»	» »
Խամ ասթար (չըրթինկ) լաւ տեսակ	»	48 — 50	Թօփը	» »
» » » միջին »	»	50 — 60	»	» »
» » » վար »	»	60 — 70	»	» »
Միւլ 4 թիւ (չափաը) 3 թօփը (30–35–38 ինչ.)	Դրչ.	$41\frac{1}{4}$—42	»	112
» 16 » (թէնզիֆ) » » (. . . . .)	»	$38\frac{1}{4}$—$39\frac{1}{4}$	»	»
» 26 » (Աքոչիա) » » (. . . . .)	»	$54\frac{1}{2}$—	»	»
Մանած Վաթէր 4—14	Դրչ.	36—38	փաքէթը	» 106
» » 18—28	»	45—48	»	» »
» Էքսդրա (Ֆիլէմէնկ) 4—14	»	40—$33\frac{1}{2}$	»	» »
» » (. . . .) 18—28	»	48—59	»	» »
» Էքսդրա գրօսիթօն 16—24	»	65—66	»	» »
» Մաքի 8—14	»	53—53	»	» »
» » 20—24	»	67—70	»	» »
» Կարմիր Իտալիոյ 4—14 լաւ	»	65—70	»	» »
» » » » — երկրորդ	»	55—65	»	» »
» » Զուլիցերիոյ թիւ 20	»	80—90	»	» »
» » Իտալիոյ » »	»	65—70	»	» »
Թիֆթիք առաջին տեսակ	Դրչ.	$24\frac{1}{2}$—25	Օխայ	100 ոսկի
» երկրորդ »	»	22—$23\frac{1}{2}$	»	» »
» ստորին »	»	6 — 16	»	» »
» Վան	»	14 — 15	»	» »
Բուրդ Քասաղ պաշի Ս.	»	8 — $8\frac{1}{2}$	»	» »
» » » Բ.	»	6 —$6\frac{1}{2}$	»	» »
» Քէրբանա Ս.	»	$6\frac{1}{4}$ – $6\frac{3}{4}$	»	» »
» » Բ.	»	4 – $4\frac{1}{2}$	»	» »
Մետաքս Խօքանա	»	182 —205	»	» »
» Նուխի	Ֆրանք	33 — 41	»	» »
» Ռէշտ	»	26 — 34	»	» »
Բամբակ Հալէպ	Դրչ.	6 —	»	» »
» Սմանա	»	$6\frac{1}{4}$—$6\frac{1}{2}$	»	» »
» Իզմիր և չրջակայք	»	$6\frac{3}{4}$– $7\frac{1}{2}$	»	» »
Սֆիյոն Մալաթիա	»	215 220	»	» »
» Սէլանիք	»	—	»	» »
» Զիլէ Թօքատ	»	180— 190	»	» »
» Պարքէսէր	»	160 170	»	» »
» Լենկիւրիս	»	155 —160	»	» »
» Նայլը խան Պէյ պազար	»	155 160	»	» »
» Կէյվէ Պիլէճիք	»	155 160	»	» »
» Զբքընթը	»	110 —135	»	» »
Թիֆթիք առաջին ճերմակ	»	27 28	»	» »
» աշխատուած ճերմակ	»	23 $23\frac{1}{2}$	»	» »
» լաւ բնական »	»	20 — 21	»	» »
» սովորական »	»	18 — 19	»	» »
» լաւ դեղին	»	15 — 16	»	» »
» երկրորդ դեղին	»	12 13	»	» »
» Զամուր	»	3 — 4	»	» »
Սալէք լաւ տեսակ	»	16– $16\frac{1}{2}$	»	» »
» երկրորդ տեսակ	»	14 — 16	»	» »
Մահմուդիէ առաջին ճերմակ	»	220 —240	»	» »
» երկրորդ	»	100 120	»	» »
» երրորդ	»	60 — 80	»	» »
Մէղրամամ լաւ տեսակներ	»	20 23	»	» »
» ստորին »	»	19 — 20	»	» »
Կապին Տրապիզոն	»	110 —	կենդինար	» »
» Բէլասունի	»	109 —	»	» »
Ճէհրի Եկին	»	$12\frac{1}{4}$–$12\frac{1}{2}$	Օխայ	» »
» Բայսար	»	$12\frac{1}{4}$–$12\frac{1}{2}$	»	» »
» Անէորա	»	$11\frac{1}{4}$–$11\frac{1}{2}$	»	» »
» Թէքաֆ	»	$10\frac{1}{2}$–$10\frac{3}{4}$	»	» »
» Զօրում	»	10—$10\frac{1}{4}$	»	» »
» Վար տեսակներ	»	9 —$9\frac{5}{8}$	»	» »
Եղջիւր	»	$3\frac{1}{2}$— 4	»	» »
Մորթ. գոմէշի չոր	»	$9\frac{1}{4}$— $9\frac{1}{2}$	»	» »
» թաց	»	$6\frac{1}{4}$—$6\frac{1}{2}$	»	» »
» կովի չոր	»	$9\frac{1}{4}$—$9\frac{1}{2}$	»	» »
» թաց	»	$6\frac{1}{4}$— $6\frac{1}{2}$	»	» »
» Ոչխարի	»	18 — 26	»	» »
» Այծի	»	18 — 20	»	» »
» Գառն	»	16 —$18\frac{1}{2}$	»	» »
» Այծուկի	»	—	»	» »
» Նապատակի	»	—	»	» »

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ ԱՌԱՆՑ ՅԱՒԻ

ԱԿՌԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Թիւ 1, Պահէ – գաբ., Կոստանդնուպոլիս

—o—

Դարուս ամենամեծ գիւտերէն մէկն է անտարակոյս էլեկտրական զօրութեան կիրառութիւնն յօգուտ մարդկային պիտոյից։ Ասոնց մէջ թերեւս կարեւորագոյն է այն արդիւնքն զոր կը մատուցանէ նա գործնական բժշկութեան, յորոց մի է նաև ատամնարուժութեան տուած նոր և հրաշալի օժանդակութիւնն։ Այս է էլեկտրական աքցանն, ճարտարարուեստ հնարք որով կ'անհետանան ամէն խոշ և խուլթ, ցաւ կամ տագնապ որք ակռայ հանելու գործողութիւնն այնքան դժուարամերձ կ'ընէին հասարակաց։ Այսուհետև չնորհիւ էլեկտրական գործոյն, ակռայ հանելն դիւրամատոյց կ'ընծայուի փափկագոյն մարդոց իսկ, յորոց յաճախ թօթափել անզգայարար կ'ելլէն ատամունք, առանց ո՛ր և է փոքրագոյն ցաւ մը պատճառելու։ Էլեկտրական ատամնահանութիւնն դեռ հազիւ երեւեալ յԱմերիկա, արդէն իսկ սահմանեալ է մարդկային ազգիս մեծ ծառայութիւն մատուցանելու որոյ ի մանակցութիւնն կը հրաւիրէ Ս. Խաչատուրեան իւր բազմաթիւ յաճախորդքն, ինչպէս նաև զամէն տառապեալս ատամնախօթութեամբ։ Փորձը կրնայ ապացուցանել թէ այս նոր եղանակաւ կարելի է ոչ միայն առանց ցաւի հանել ակռայն, այլ որ ոչ նուազ պիտանացու է, էլեկտրական զօրութեան ազդեցութեամբ առաւել ևս կը բարւոքի մնացեալ ակռաներուն առողջական վիճակն։

Ընթերցողք անշուշտ գոհութեամբ պիտի տեսնեն թէ հանգուցեալ ճարտար Ատամնաբոյժ Պ. Տօրինեի, բազում տարիներէ ի վեր իւր քովն առած և իւր արհեստին ընտելացուցած էր իւր որդին, որ նոյնպէս բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ ատամնաբոյժ է։ Հետեւաբար այդ բարեգործ և հանրածանօթ վարպետին մահէն յետոյ, մայրաքաղաքիս հասարակութիւնը պիտի կարենայ օգտիլ նորա որդւոյն Պ. Տօրինեի հմտութենէն։

Պ. Տօրինեի՝ ըստ առաջնոյն պատրաստ է իրեն դիմող հիւանդները դարմանել, իւր տան մէջ, Բերա, Սամալը Մէճիտ փողոց, թիւ 17, ամեն օր Եւր. առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամ 5։

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ